

BULETINUL CASA ROMÂNĂ

IUNIE 1987

CONTENTS

EDITORIAL: Constantele Națiunii Poloneze.....	3
Dumitru Ichim, "Poeme Hayky".....	7
Nicolae Novac, "E.Hemingway, In tabăra Indienilor"	8
Ovidiu Vuia, "Bătrânul și Vespăria".....	13
Georgia Tennyson, "Chemarea,".....	14
Alexandrina Isac, "Poetul Veacurilor".....	15
Stela Costan, "Somn Alb" & "Sonetul meu Nescris"..	16
ALBUM, Radu Gyr, "Stepă Ucrainiană".....	17
"Crezul".....	19
TALMĂCIRI din Lirica Universală, I. Racoveanu,	
"Leopardi"....	20
CĂRȚI: O. Vuia, PULLBACK, C.V. Negoită.....	31
ENGLISH SECTION: NN, J.N.Manzatti: "Delavrancea"	40
Ion Stegaru, "Thro' the Fog..."	42
IJS, "Reactualization of Yalta"..	43
Wash. Times, "Cong. to Rom.: Shape up"	46
Anon., "If You Have a Friend"....	48
SPICUURI din Presă: IJS, "Glasnost la București?"	49
"Arme Noi Pentru Mujahidin"	51
"Semne de Debrejnevizare?"	52
"...la Planul Marshall"	56
"Opinii..Israelo-Arabă"	58
"Podul Porții de Aur..."	61
STIRI DELA CRC: T.Lalescu & IJS & CALENDARUL....	62
ACKNOWLEDGMENTS: Judy Smultea,.....	67
CALENDAR, CRC Members & Board -- Roster.....	70

Editorial Board

Eugenia Adams-Mureșanu	Foreign Correspondents
Nicolae Cazacu	Angela Comnăne
Traian Ocneanu	Dionisie Ghermani
Mihai Olteanu	Dumitru Ichim
Vasile R. Versavia	Aurelio Răuță
Mircea Rațiu	Ovidiu Vuia
Rev. Ion Sârbu	Secy.: Judy Smultea

SUBSCRIPTIONS: \$10/yr. in North America & Surface
abroad (\$15/yr. airmail)
(Additional donations are welcome)

*Student/retiree/new refugees entitled to \$5 discount

Buletinul Casa Română

- APARE TRIMESTRIAL

Redacția și Administrația: 124 Montecito Ave.
Oakland, CA 94610 - Tel. (415) 834-8558
Redactor: ILIE SMULTEA " 832-9480
Redactor literar: NICOLAE NOVAC
Anul X Nr. 2

EDITORIAL

CONSTANTELE NAȚIUNII POLONEZE

Vizita recentă a Papei Ioan-Paul II în patria lui natală, Polonia, reafirmă puternica legătură dintre biserică și națiune în această țară a cărei istorie măreață se împletește dramatic cu gloria, suferința și forța spirituală cu care-și apără cultura și credința. Este a treia vizită a păstorului celor peste 700 de milioane de suflete în cei nouă ani de demnă păstorie.

Alegerea fostului cardinal al Poloniei, Karol Wojtyla în 1978, a fost o abatere semnificativă de la tradiția papilor aleși de obicei din rândul cardinalilor italieni. Pe lângă faptul că trebuie să fi fost cel mai calificat, cardinalul Wojtyla venea dintr-o țară profund catolică și nedreptățită la sfârșitul celui de al 2-lea război mondial.

Tăria cu care națiunea polonă a știut să infrunte brutalitatea și cruzimea regimului impus de

¹ Cea dintâi victimă a acestui război, deslănțuit de Germania nazistă în Sept. 1939, a fost Polonia. După o luptă eroică și cinci ani de suferințe și sacrificii enorme, tot ea a fost lăsată pradă expansiunii rusești și tiraniei lui Josef Stalin, chiar de către aliații ei occidentali.

Stalin, încă din 1944, s'a datorat, în mare măsură, sprijinului moral al bisericii. Această înfrățire a început acum o mie de ani, când organizarea statală a națiunii poloneze se încheagă în anul Domnului 966, odată cu îmbrățișarea oficială a creștinismului pe calea Romei.

Afinitățile Poloniei--nu numai religioase ci și culturale--sunt cu Occidentul. Acest fapt a fost ignorat--sau, poate, necunoscut?--făcătorilor de pace la Yalta. Urmarea o constatăm cu toții. Polonia a fost în fruntea țărilor est-europene, în încercările lor repetate de a se emancipa de sub tutela Rusiei Sovietice. Acest efort, în căutarea porții spre libertate, continuă și nu se va potoli decât la capătul tunelului. Cea mai recentă încercare, în vara lui 1980, a început cu muncitorii de la Gdansk. În mai puțin de un an organizația lor, SOLIDARITATE, a îmbrățișat întreaga societate poloneză--studenți, ziaristi, liber-profesioniști, clerici și țărani, inclusiv 39% din foștii membri ai Partidului comunist.

Pentru că Solidaritate avea toate însușirile unei adevărate revoluții și începuse să aibe ecou peste hotare, Moscova, care nu-și putea permite să piardă controlul asupra Poloniei, avea de ales între o invazie directă sau apel la ambiția "patriotică" a unui general de armată. Răspunsul a fost Wojciech Jaruzelski care s'a angajat să oprească marșul Solidarității spre libertate. Era pentru prima dată în istoria marxismului când un partid comunist recurge la un general de armată și-l înstalează la cârma partidului.

Și astfel, la 13 Dec. 1981, generalul Jaruzelski își începe cariera politică prin decretarea legii marțiale și disolvarea Solidarității--organizația care jena Moscova. Cu ajutorul unor unități polițienești--ZOMO--special instruite, bine plătite și

²După intervenția decisivă a armatei poloneze la despresurarea Vienei, asediată de Turci în 1683, galantul rege Sobieski s'a exprimat în limba latină: "veni, vidi, Deus vicit!"

echipate, mii de oameni au fost arestați, maltratați și condamnați la ani grei de închisoare. Era prigoana muncitorilor de către regimul care pretindea să fie al lor, al muncitorilor. Contradicțiile inerente în doctrina marxistă ieșeau la lumină și dovedeau din plin falsitatea și ipocrizia conducătorilor acestui partid tiranic, urmărind o materializare abjectă a ființei omenesti, cu negarea valorilor spirituale și perversitatea caracterelor.

Dar Polonia nu s'a intimidat. Solidaritatea s'a dat la fund și cu ea națiunea poloneză. Regimul Jaruzelski a pornit război împotriva națiunii lui proprii. Noile syndicate muncitorești, decretate oficial, au rămas inefective. Recuperarea economică nu se putea realiza fără o participare entuziastă a muncitorului care era acum demoralizat și lipsit de elan.

La a doua vizită pastorală în Polonia (1983), Papa Ioan-Paul II, conștient de poziția geo-politică a fostei lui patrii, a făcut apel la moderație și reconciliere pe cale de dialog și de concesiuni reciproce. Răspunsul lui Jaruzelski însă a fost dubios. Pentru a împlini dorința Moscovei, unitățile speciale de poliție au intensificat metodele de constrângere și intimidare contra rezistenței culminând cu asasinarea prin tortură sălbatecă a preotului Jerzy Popielusko, în Octombrie 1984. Ancheta a dovedit că autorii crimei au acționat pe bază de "ordin din înaltă autoritate". Participarea a sute de mii de preoți și mireni la veghea și cortegiul de înmormântare a marcat un moment unic de ecumenicitate națională.

După terminarea stării de asediu (1983) și o serie de amnistii, cu ocazia unei vizite oficiale în Italia, Jaruzelski s'a crezut îndreptățit să ceară o audiență la Vatican care i-a acordat doar una "particulară". Cu această ocazie, liderul comunist a invitat pe Înaltul Pontif să viziteze din nou Polonia--în speranța de a câștiga încrederea cetățenilor și cooperare lor cu regimul.

Această vizită a avut loc la începutul lui Iunie, c. și a demonstrat, încă odată, popularitatea imensă

a Papei în patria natală. Adresându-se mulțimilor venite de la mari distanțe să-l asculte, Papa Ioan-Paul II a trasat cu simplitate, înțelepciune și clarviziune drumul spre nobilele aspirații umane și naționale.

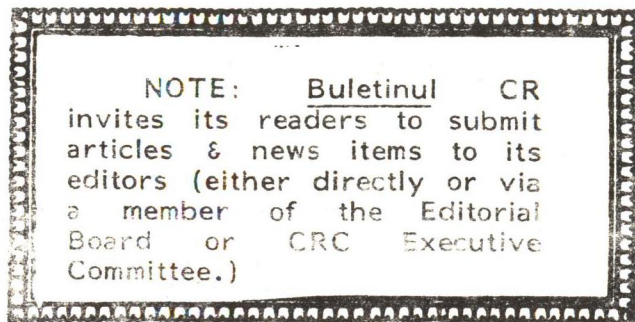
Le-a vorbit despre "justa cauză" a Solidarității, i-a încurajat să o urmeze în continuare și a ținut să-l primească personal pe Lech Walesa-simbolul acestei mișcări sindicale.

N-a ezitat să meargă să se închine pe mormântul tânărului preot-martir, Jerzy Popielusko, la biserica Sf. Stanislav. Adresându-se miilor de preoți prezenți, le-a spus să fie pregătiți și ei că s'ar putea ca și lor să li se ceară supremul sacrificiu.

Cu o finețe diplomatică demnă marilor oameni de stat, John-Paul II, de pe o poziție de credință fermă a cerut continuarea dialogului de solidaritate între stat și biserică.

Cuvintele lui vor pătrunde adânc în mintea și inimile polonezilor și le va călăuzi pașii spre destinul național, sub ocrotirea Icoanei Fecioarei Maria (de la Mănăstirea Jasna Gora din Czestochova), a martirilor din pădurea Katyn și din atâtea alte locuri de suferință și sacrificii fără de care nu se poate realiza nimic demn și nobil.

[IJS]

Dumitru Ichim:

Poeme Hayky

Sfidarea clasicului

Casa puzezei
Impodobită modern
Și nonconformist!

Testament

Um brele mele
Sub um bra scrisului tac,
Impietrind lumini.

Doamna ce uită

Mătasă scumpă –
Jertfa de fluturi. Doamnei
Li silă de viermi.

Singurătate

Casă pustie
De scoică ... Nu-i nimeni să-mi
Inchidă ușa?

Salonul din amurg

– Râzi, puiul mamei!
(Copilul fusese îngropat.)
Amurgul cade ...

Ajunul sinelui

Betleem! Cireș
Sărac – peșteră de cer,
Florilor ecou ...

Iad alb

Pagina scrisă
O ridică speranța ...
Rămas-a – iad alb!

Consolare

Nu te rușina
Nalbă înalbind! Si noi
Trecem prin nalbe!

Aplecat în toamnă

Plouă. Fumul pe coș ...
Frig. Nu-i nimeni pe-afară.
Cruci putrezesc.

Vineri

Pe cruce Isus.
Grăul în pământ. Noi toți
Oaspeți ai crucii.

Aur, smirnă și tămâie

Teiul și magii ...
Magii s'au dus, doar teiul
Mereu Betleem.

Clepsidră de oglinzi

Macii visează ...
Fluturi zbor peste ei
Visându-se maci.

Viața

Flămânzi puii se
Roagă ... Isus în genunchi
Pe margini de cuib.

Când doarme pruncul

Zâmbește prin somn ...
Ce stângaci sunt îngerii
Când merg pe vârfuri!

Bună Vestire

Petalele ning
Litere albe pe iaz:
Mărul e tată!

Cu ora pre oră călcând

Ingere când vii
Să nu bați din aripi. O
Candelă arde.

ERNEST HEMINGWAY:

In tabăra Indienilor

La malul lacului se găsea o altă barcă trasă pe uscat. Cei doi indieni așteptau.

Nick și tatăl lui se așezară în barcă, cei doi indieni împinseră barca în apă și unul din ei începu să vâslească. Unchiul George ședea în fața bărcii noastre. Celălalt tânăr indian, împinse în apă cea de a doua barcă și începu la rându-i să vâslească.

Cele două bărci porniră în întuneric. Nick auzea lopătarea celeilalte bărci dinaintea lor ce înainta în negură. Indienii vâsleau cu mișcări rezezi și scurte. Nick ședea tolănit pe spate în brațele tatălui său. Indianul care vâslea barca în care se aflau ei, depunea eforturi mari, totuși, barca cealaltă, se mișca mereu în noapte, tot mai departe de ei.

"Unde mergem tată", întrebă Nick.

"Dincolo de lac, în tabăra indienilor. E acolo o indiană, nespus de grav bolnavă".

"O", răspunse Nick.

Dincolo de lac, găsiră cealaltă barcă trasă la mal. Unchiul George fuma o țigare de foi în întuneric. Tânărul indian trase barca pe uscat. Unchiul George, le dădu amânduror indienilor, câte o țigare.

Se îndepărtară de mal și trecură printr-o livadă udată de rouă, urmându-l pe tânărul indian care

purta o lanternă. Apoi, intrară în pădure și urmărară o cărare care ducea spre drumul de care, ce urca spre înălțimi. Era mult mai ușor de mers pe drumul de care, căci copacii fuseseră tăiați pe ambele lui părți. Indianul cel tânăr se opri și stinse lanterna și acum păseau dealungul drumului.

Ajunseră la o cotitură și-un câine veni spre ei lătrând. Înainte se vedeau luminile colibelor în care trăiau indienii ce jupuiau scoarțele copacilor. Alți câini le săriră înainte. Cei doi indieni îi huiduiră îndărăt spre colibe. În coliba din marginea drumului era o lumină în fereastră. O femeie bătrână, stătea în prag c-o lampă.

Înăuntru, pe un prici de lemn, zăcea o tânără femeie indiană. Se căznea de două zile să dea naștere copilului ei. Toate bătrânele din tabără încercaseră s-o ajute. Bărbații se duseseră în susul drumului să stea în întuneric și să fumeze departe de țipetele ei. Țipă însă tocmai când Nick și cei doi indieni, urmați de tatăl său și de unchiul George intrară în colibă. Stătea lungită pe priciul de jos, foarte mare, sub o învelitoare. Capul îi era întors într-o parte. Pe priciul de deasupra, zăcea soțul ei. Iși tăiasse rău de tot piciorul cu securea, cu trei zile mai înainte. Fuma o lulea. Încăperea mirosea îngrozitor.

Tatăl lui Nick ceru să i se aducă apă și să fie pusă pe sobă, și în timp ce apa se încălzea, vorbi cu Nick.

"Femeia aceasta, este pe punctul de a avea un copil, Nick" zise el.

"Știu" răspunse Nick.

"Nu știi", zise tatăl lui. "Ascultă-mă. Ceea prin ce trece ea acum, se cheamă durerile facerii. Copilul vrea să se nască și ea vrea să-l nască. Toți mușchii corpului ei încearcă să dea naștere copilului. Asta-i ce se întâmplă când zbiară".

"Văd", spuse Nick.

Tocmai atunci, femeia țipă.

"O, tată, nu poți să-i dai ceva ca să nu mai țipe?", întrebă Nick.

"Nu. N-am cu mine nici un fel de calmant", răspunse tatăl lui, "Dar țipetele ei nu sunt deloc

importante. Și fiindcă nu sunt importante, eu nici nu le aud".

Soțul se întoarse cu fața la perete, în priciul lui de deasupra.

Femeia din bucătărie îi făcu semn doctorului că apa e fierbinte. Tatăl lui Nick se duse în bucătărie și turnă cam jumătate din apa din căldare într-un lighean. În apa rămasă în căldare, turnă diferite prafuri desfăcute dintr-un prosop.

HEMINGWAY

"Astea trebuie să fiarbă" spuse el și începu să-și spele mâinile în ligheanul cu apă fierbinte cu o bucată de săpun pe care o adusese cu el. Și în timp ce-și spăla mâinile foarte atent peste tot, vorbi:

"Vezi Nick, la naștere copiii de obicei vin cu capul înainte, dar câte-odată se întâmplă că nu. Și când nu vin astfel pricinuesc neplăceri tuturor. Probabil că va trebui să o operez pe femeia aceasta. Vom afla asta în curând".

Când fu satisfăcut cu spălatul mâinilor, se întoarse și-și începu lucrul.

"Ești atât de bun să ridici pătura, George?" zise el. "Eu n-o pot atinge".

Mai târziu când începu operația, unchiul George și cei trei indieni țineau femeia nemișcată. Ea-l mușcă pe unchiul George de braț și unchiul George exclamă "Blestemată cătea", iar tânărul indian care vâslise barca cu care venise unchiul George îi răsă în față. Nick ținea ligheanul pentru tatăl său. Totul ținu vreme îndelungată.

Tatăl lui luă noul născut și-l palmui pentru a-l face să răsuflă, apoi îl înmână bătrânei femei.

"Vezi, e băiat, Nick", zise el. "Nu ți-ar plăcea să te faci doctor?"

Nick răspunse: "Foarte bine". Privea însă în altă parte pentru a nu vedea ce face tatăl său.

"Așa. Cu asta am terminat", spuse tatăl lui și aruncă ceva în lighean.

Nick nu se uită.

"Acum" zise tatăl lui "mai sunt câteva împunsături de făcut. Tu poți să privești ori nu Nick, cum ți-o plăcea. Trebuie să cos tăietura ce-am făcut".

Nick nu privi. Ii dispăruse curiozitatea pentru multă vreme.

Tatăl lui termină și se ridică. Unchiul George și cei trei indieni se ridicară și ei. Nick duse ligheanul în bucătărie.

Unchiul George își privi brațul. Tânărul indian zâmbi cu înțeles.

"Am să pun tinctură pe rană, George" spuse doctorul.

Se aplecă deasupra femeii. Ea era tăcută acum și cu ochii închiși. Arăta foarte palidă. Părea streină de tot ce se petrecuse cu ea sau cu copilul ei.

"Am să mă întorc mâine dimineață", spuse doctorul ridicându-se. "O soră de caritate dela Spitalul St. Ignățiu o să sosească pela amiază și o să ne aducă tot de ceea ce avem nevoie".

Doctorul se simțea exaltat și vorbăreț ca un jucător de fotbal în camera de schimb, după meci.

"Asta-i ceva demn de revista medicală, George" zise el. "O operație cezariană cu un cuțit de vânatoare și-un cusut cu n-ac de cusut piei".

Unchiul George sta rezemat de zid privind-și brațul.

"O, cu-adevărat ești un om mare", spuse el.

"S-arunc acum o privire și asupra mândrului tată". "Ei sunt de obicei cei ce suferă mai rău în asemenea împrejurări" zise doctorul. "Trebuie să admit că asta a fost foarte liniștit".

Ridică pătura depe capul indianului. Își retrase mâna udă. Se ridică pe marginea priciului de jos cu lampa într-o mână și privi. Indianul zăcea cu fața întoarsă către perete. Gâtul îi era tăiat dela o ureche la alta. Sângele se scursese într-un lac unde corpul lui făcuse o adâncitură în așternut. Capul i se odihnea pe brațul stâng. Briciul deschis, cu ascuțișul în sus, stătea pe pătură.

"Ia-l afară pe Nick din colibă, George" spuse doctorul.

N'a fost însă nevoie de asta. Nick stând în ușa bucătăriei putuse vedea bine prețul de sus când tatăl lui, cu lampa într-o mână, dădu capul indianului îndărăt.

Când păseau pe drumul de care înspre lac, începuse să se ivească zorile.

"Imi pare nespus de rău că te-am luat cu noi Nick", zise tatăl, cu exaltarea post-operativă dusă. "A fost ceva teribil prin ce a trebuit să treci".

"Trec femeile prin astfel de suferințe întodeauna când nasc?" întrebă Nick.

"Nu, asta a fost foarte, foarte excepțional".

"De ce s'a omorît tată?"

"Habar n'am Nick. Cred că n'a mai putut suporta".

"Mulți oameni se sinucid, tată?"

"Nu prea mulți, Nick"

"Dar femeii?"

"Foarte rar".

"Rar de tot?"

"O, da. Câteodată".

"Tată?"

"Da".

"Unde s'a dus unchiul George?"

"O să vină, n'ai grijă".

"E greu să mori, tată?"

"Nu, eu cred că-i foarte ușor, Nick. Dar totul depinde..."

Se așezară în barcă, Nick înainte și tatăl său la vâsle. Soarele se ridica de după dealuri.

Un pește sări, făcând cercuri în apă. Nick își trăgea mâna prin apă. Apa era caldă în dimineața răcoroasă.

În zorii dimineții pe lac, șezând în față cu tatăl său vâslind, simțea cu mare siguranță că el nu va muri niciodată.

[NN]

BĂTRÂNUL ȘI VEȘNICIA

L-au închis din vina de-a fi crezut
în Neam și dreptul acestuia de-a trăi în libertate.
Iată de ce după ce l-au părăsit
și vândut, presupușii aliați,
ca Iuda pe învățătorul lui,
Fiii Leviatanului
s'au grăbit să-l arunce în lanțuri
într-o celulă a temniței Sighetului Marmației.
De-acolo nu putea să vadă decât din când în când,
un colț depărtat de cer,
și să audă murmurul, ca pe fluierul ciobanului,
cântecul din văi al apelor Tisei la izvoare.
A fost un om însemnat de Providență pe frunte,
pâinea lui Dumnezeu, cum se zice în popor,
"bun de pus pe rană".
Când frații săi erau gata să piară
s'au gândit la el, descălecător
din primii voievozi români de-ai lui Dragoș,
înțeleptul de la Bădăcinii Șimleului Silvaniei.
I-a fost scris acestui mare baci daco-roman
să-și petreacă ultimii ani până la moarte în închisoare,
dar ca în legendă, cu cât trupul său se măcina ruinat,
de chinuri și bătrânețe,
Sufletul eliberat se împărțea
din sacra cuminecătură a eroilor,
ea îi dădea putere să reziste,
să nu se abată de la curatul ideal,
jurământ pus pe masa Patriei
în slujba democrației creștine,
cultivând virtutea valorilor.
Astfel că atunci când criminalii roșii
îi coborau leșul într-un sac, zdrobindu-i capul
de lemnul treptelor
lovituri cum Istoria Românilor nu a primit decât rar--
Spiritul său se ridica spre înălțimi,
pe scările divinității, oprindu-se, lângă lumina lui Zamolxe,
unde de-asupra, Ceahlăului-Kogaionon, inima și altarul Țării
în cinstea lui, Sfântul,
Veșnicia scrie pe harta României
de la Tisa la Nistru și Mare
cu pietrele Carpaților, numele său: IULIU MANIU.

21 Dec. 1986

OVIDIU VUIA

CHEMAREA

Oh simt din ce în ce mai tare
Chemarea țării îndepărtate
Cu peisagii vag lunare.

Cu stânci de cremenii neumbrate
Și lacuri albe, siderale,
În care ceruri argintii
Cu stele negre sclipitoare
Înceagă liniști cenușii
În zeci de valuri lineare.
Tăcerile nu au ecou,
Iar apele de visuri grele,
Nu freamătă, nu bat în mal,
Ci calde, moi și protectoare
Adorm încet, dureri, dorinți,
Tot ceea ce acum mă doare!

Oh simt din ce în ce mai tare
Chemarea țării îndepărtate
Cu peisagii vag lunare.

NY
Februarie 1986

GEORGIA TENNYSON

DUNOYER
DE SEGONZAC
PAYSAGE

POETUL VEACURILOR

Poet al veacurilor toate răsăd de flori în
Câmpul vieții
Aduci lumina noaptea minții ce-apare în
Zărea dimineții.
Tu faci pădurile să plângă și stelele
Să moară în aer
Cu rară iscusință în cuget, întorci din mers
Al vieții caier.

Dacă focul minții tale a ars adânc
Ca o văpaie,
Te-ai răcorit la umbra serii, cu lacrimi grele în loc
De ploaie.
În cumpăna gândirii tale, măsori destinele
Din lume.
Dai cu o vraja ideală noianului de dor,
Un nume.

Ți-așezi durerea la răscruce de vânturi,
Și ursite rele.
Cobori în iad pe Stix în jos, sau urci în raiuri
Printre stele.
Tresar mileniile în cântec, ce-l rostuiești
Cu har de bard,
Imprăștiind în infinituri, scânteile
Ce în tine ard.

Izvor de bucurii sau visuri, aduci năvalnic
Pe răsura
Impodobind cu flori de zâmbet, a noastră
Tristă bătaură.

ALEXANDRINA ISAC

STELA COSTAN

Somn Alb

Port greul unui vis înfrânt sub frunte,
Un vis de aprig viscol răvășit,
Din clipa când Ulise-a rătăcit
Și Eriniile vor să-l înfrunte.

Din semnele furtunii în țărmuri sparte
Presimt că ne așteaptă un lung drum,
De ne mpliniri ce-au ars până la scrum
Cu visele adâncite prea departe.

În somn de nimfă, cald și vegetal,
Ascunde Penelopa în nimb floral
A veșniciei tănuită stea.

Driadele pe mări l-au alungat,
Ghergheful firele și le-a ncurcat
Pustiul bate în așteptarea mea.

Sonetul meu Nescris

Răsfrânt ca într-o oglindă fermecată
În ochii lui sonetul meu nescris,
E talismanul trist al unui vis
Ce m'a robit mai mult ca niciodată.

Ca valurile clipele frumoase
Din mare în oceane au trecut...
Și patimile care ne-au durut
Sunt pietre de hotar pe țărm rămase.

În valul lumii dragostea dispare--
Se va întoarce iarăși la izvor
Să simt din nou prelunga ei chemare?

Plutind pe luntrea amintirilor
În larguri orice urmă ni se pierde,
Ori dormi și mă aștepți în crângul verde?

Stela Costan

ALBUM

RADU GYR

STEPĂ UCRAINIANĂ

Curgând din Miază-Noapte, sbârcită, largă, arsă,
Cu veacul și tăcerea în goluri verzi se varsă.

O simți cum vine parcă din moarte și uitare,
Ducând sfâșietoarea vecie în spinare.

Rar, câte-un dâmb clipește din geană sub un nor,
Sau șchioapătă, departe, un pom într'un picior.

Clocite, smârcuri negre spre zăriște se lasă,
Fierbându-și mormolocii sub lintița vâscoasă.

E'n tot o desnădejde, o dezolantă silă...
Cad din văduh, bolnăve, mari păsări de argilă.

Și liniștea se cascadează, setoasă, ca o fiară,
Lângând pe margini cerul și apa lui amară...

În zori de zi, ca plumbul topit sfârâie golul
Tărilor, și urcă, necrușător, pârjolul.

Pământul surd se coace și crapă sub văpae
Și arșița-l scobește cu ghlare 'n măruntae.

Amiaza nemiloasă, din granița ei spartă
Veninul care arde prin ierburi și-l deșartă.

Și aerul trosnește... și zările leșină...
Ci, deodată, stepa oftează în lumină.

Cu nările svâcnite, adulmecând, tresare
Și, lung, miroase ploaia gonind din depărtare.

Din adâncimi mongole, din hău fără 'nceputuri,
Cresc norii cu hangere de fulgere și cnuturi.

Vin hoarde de cenușe și clocote cazane.
Bat vânturile stepa cu vinete ciocane.

Vecia urlă. Norii își leapădă tăciunii,
Și mormăie și joacă ursoaicele furtunii.

Cu jorii, ploaia bate câmpia 'n pielea goală,
Mânjind văduhul, vântul îi cară 'n cărcă smoale

Ies smârcurile-afară din gropnițe și pleacă,
Să rupă clăi răzlete în goana lor buimacă.

Sbârlit, își umflă gușa, și dușmănos, nămolul,
Subt tunetele care se dau de-a rostogolul.

Imensă, stepa geme, se clatină și fierbe...
Târziu, aduce noaptea pe umerii ei jerbe

De stele, și le-aprinde opalele mirate
Sus, peste amintirea furtunii destrămate...

O limpezime rece înghiață juvaere
Și subțiază poduri de vis și de părere.

Iconostasul nopții se 'nalță cu sfială,
Și toată stepa 'ncepe o rugă vegetală.

Un imn ciudat mijeste din șanțuri, din băltoace...
Și numai dintr'un capăt de lume fără pace,

Flămând, ca o lupoaică la pândă, tunul latră,
Scuipându-și, peste basme. plămânii lui de piatră.

CREZUL

Puneți-mi lanțuri și cătușe
să sune scrâșnetul hain
și mii de lacăte la ușe,
eu tot ceiace-am fost rămân.

Surpați asupra mi munți și ape
puteți chiar să mă spânzurați.
Cu grele, negre târnăcoape,
credința nu mi-o sfărâmați.

Târâți-mă de vreți sub șanțuri
și îngropați-mi trupul stins.
Eu sorb ca Făt-Frumos, din lanțuri
puteri adânci de neînvins.

Puteți să năpustiți totiadul
ca să mă frangă până n miez
Eu stau în viscole ca bradul
și tare, tare ca un crez.

TĂLMĂCIRI

din LIRICA

UNIVERSALĂ

LEOPARDI
sur son lit de mort
dessin de TURCHI

Giacomo
LEOPARDI
(1798-1837)

Sub influența evenimentelor la care asistă, a literaturii epocii și îndeosebi a suferințelor personale, Leopardi devine adeptul unei filosofii pesimiste despre lume. În disperarea sa, el ajunge la dureroasa concluzie a nefericirii inevitabile și a inutilității vieții. Incapabil de a învinge tristețea și descurajarea, poetul cheamă moartea, în care vede o salvatoare. Pentru Leopardi, ca și pentru Byron, Alfred de Vigny sau Lenau, moartea înseamnă încetarea durerii, sfârșitul suferințelor. Pesimismul lui Leopardi nu este un pesimism intermitent, care apare la intervale, în diferite momente ale creației, ci un pesimism constant, perpetuu, care se naște din verificarea durerilor din lume, din contradicția dintre vis și realitate, dintre ceea ce dorește poetul și ceea ce se întâmplă.

Giacomo Leopardi, autorul nemuritoarelor CĂRȚI, s-a născut la Recanati, într-o familie aristocrată. Pasionat de mic pentru studii, el se închide în vasta bibliotecă a tatălui său, unde învață diferite limbi străine și aprofundează operele

scriitorilor celebri, mai ales pe acelea ale anticilor pe care le traduce sau le imită. Uneori, lăsând la o parte cărțile, se apropie de fereastră, ca să privească cerul senin și marea îndepărtată sau să asculte "il perpetuo canto" al harnicei sale vecine, care avea să fie immortalizată sub numele de Silvia sau acela de Nerina.

Din cauza muncii exagerate, Leopardi își ruinează sănătatea. Eforturile intense i-au făcut diformă persoana, cauzându-i un fel de dublă cocoșă, și au dus la slăbirea vederii. Silit să întrerupă lectura din pricina oftalmiei, el se plimbă pe colinele din jurul orașului natal. Contemplând natura și meditănd cu privire la soarta sa nefericită.

Avid de libertate, dornic de a scăpa de sub tutela părinților, Leopardi încearcă de mai multe ori să evadeze de la Recanati. În 1822, reușește, în sfârșit, să plece la Roma. Dar marele oraș, în care își pusese atâtea speranțe, îl decepționează. Leopardi nu găsește aici farmecul pe care l-au încercat alți romantici. Ruinele îl lasă rece, iar lumea literară îl desgustă. Ca să-și asigure existența, caută un post. Nu este însă acceptat de nimeni.

După ce plânge la mormântul lui Torquato Tasso, Leopardi se înapoiază îndurerat în acel "natio borgo selvaggio" pe care îl detesta. De acum înainte, șederea sa la Recanati va fi sporadică și mereu de scurtă durată. În ciuda repulsiei violente pe care i-o inspiră orașul natal, el va găsi aici verva poetică, scriind cele mai bune versuri.

Trei ani mai târziu, în 1825, la invitația librărilor Stella, care dorea să scoată o ediție a clasicilor cu studii introductive, Leopardi se îndreaptă spre Milano. Pentru că retribuția era insuficientă, el încearcă apoi să ocupe un post de secretar la Academia de arte plastice din Bologna. Dar, ca și la Roma, se lovește de ostilitatea autorităților.

După o altă ședere la Recanati, unde l-au adus lipsurile materiale, Leopardi, acceptând invitația lui

Pietro Giordani și a scriitorilor de la revista ANTOLOGIA; se mută, în 1827, la Florența. Dar medicii, constatând agravarea bolii de ochi, îi recomandă să caute o localitate cu climă mai dulce și mai constantă. La îndemnul prietenilor săi, pleacă la Pisa, unde petrece iarna anului 1827-28. Șederea poetului în orașul turnului înclinat constituie o paranteză de euforie în viața sa sbuciumată. Cu câțiva ani înainte, un alt mare geniu, englezul Shelley, și-a găsit aici liniștea de care avea nevoie.

La îndemnul lui Pietro Colletta, care se angaja să-i asigure existența, Leopardi se decide să se înapoieze în orașul lui Dante. Il cunoaște acum pe Antonio Ranieri, un refugiat politic napolitan, care devine prietenul său devotat. În 1833, când Ranieri poate să se întoarcă la Napoli, îl ia cu sine și pe poet. Acceptând ospitalitatea lui Ranieri, Leopardi speră că-și va putea reface sănătatea în clima mai dulce din sud. Destinul a fost însă vitreg cu el. Marele poet a murit la Napoli, în timpul și din cauza unei epidemii de holeră, după ce și-a pierdut complet vederea. Avea treizeci și nouă de ani, vârsta la care s'a stins și Eminescu, luceafărul poeziei românești.

I. RACOVEANU

Cântarea din urmă a lui Sappho

Tu noapte liniștită și rază sfiicioasă
A lunei stând s'apună; și tu ce te ivești
Printre pădurea mută, sus, deasupra stâncii,
Al zilei vestitor; o, cât mi-ați fost de dragi,
Cât timp n'aveam cum ști ce-i furia dorinții,
Frumoase înfățișări; acum nu mai surăde
Priveliștea prea dulce simțirii disperate.
Ci rară bucurie acum mă învioară

Doar când rostogolește pe cerul plin de apă
Și'n câmpii fremătând involburatul Notus
Talazurile sale și doar atunci când carul,
Greul car al lui Zeus sus deasupra noastră
Văzduhul întu necat în tunete despică.
Atunci mie pe plaiuri și printre văi adânci
Să'nnot îmi place n neguri și fuga împrăștiată
A turmei îngrozite și nvingătorul sbucium
Al râului în valuri.
Isbind în vuiet aprig ndoieînlicele maluri

Frumoasă-i haina ta, o cer dumnezeesc, frumos
Ești tu înrourat pământ. Dar dintr'atâta
Divină frumusețe o cât de mică parte
Nenorocită Sappho nici zeii, nici ursita
Cea crudă nu făcură. În falnicu-ți regat
Ca oaspete, naturo, și'n silă doar primite
Și neluată în seamă, spre ale tale forme
Frumoase, eu mi'ndrept și inima și ochii
Zadarnic implorând. Căci mie nu-mi surăde
Scăldatu'n soare țarm și din cereasca poartă
Ai dimineții zori; pe mine niciun cântec
De păsări colorate, nici murmurul de fagi
Nu mă salută'n cale; și acolo unde'n umbra
De sălcii plângătoare pârăul cristalin
Desface sânu-i candid, de la al meu picior
Ce lunecă în lături învălurata-i apă
Și-o trage supărat
Și-aleargă apoi în fugă pe țarm mbălsămat.

Dar oare ce greșală sau ce cumplit păcat
Pătatu-m'a înainte de naștere în cât
Atât de crud să-mi fie cerul și norocul?
Cu ce-am greșit copilă, când e neștiutoare
De vină-a noastră viață, încât apoi lipsit
De orice tinerețe și vestejit pe fusul
Neînduplecată Parce greu să se răsucescă
Întunecatu-mi fir? Nesocotite vorbe
Rostește buza ta: tot ce se întâmplă'n lume
Mișcat e de-un gând tainic. Ascuns îmi este totul
Numai durerea nu. Ființă'n voia soartei
Născută-s pentru plâns și pricina a toate

Doar cei din jur o știu. O gânduri, o speranțe
Din anii mei naivi! Doar aparenții Tatăl,
Frumoasei aparenți o veșnică domnie
A dăruit pe lume; și nici prin vitejie
Nici prin înțelepciune sau cânt
Virtutea nu străluce de-i în urât veșmânt.

Să mor. Nevrednicul meu vâl cădea-va la pământ,
Fugi-va golul suflet la zeul din Infern,
Greșala crudă a celui ce orb destinul mparte
Astfel va înceta. Și tu cel pentru care
Zadarnică iubire, credință lungă, vane
Dorinți nepotolite atât m-au chinuit,
Trăiește fericit de-i scrisă fericirea
Pentru vreun muritor. Pe mine nu m-a stropit
Din vasul fericit cu-a sa licoare Zeus,
Căci e pierit și visul copilăriei mele
Și orice amăgire. Cu cât o zi-i mai dulce
Cu-atât trece mai iute și n fugă își ia sborul,
Rămân doar bătrânețea și boala, ca și umbra
Cea înghețată a morții. Iată că după atâtea
Nădăjduite glorie și iluzii ncântătoare
Doar Tartarul m-așteaptă și mintea strălucită
O are zâna morții
Și malul cel tăcut și bezna neagră a nopții.

(Alexandrina Mibitelu)

Seara zilei de sărbătoare

Senină, dulce-i noaptea și fără-o adiere
Și pe străbuna noastră, puternică natură
Se odihnește luna și n zări desvăluiește
Atât de limpezi munții. O draga mea, acum
Orice cărare-i mută și rar, printre balcoane
Ici, colo, mai lucește câte-o lumină n noapte.

Tu dormi; căci te cuprinse un somn odihnitor
În pașnica ta casă; și nu simți chinuirea
Nici unei griji, și nu știi și nici nu te gândești
Cât de adâncă rană în pieptu-mi ai deschis.
Tu dormi; eu ies în noapte, ca să salut și cerul
Ce atât de blând apare în aparență numai--
Și pe străbuna noastră, puternică natură
Ce pentru suferință doar m-a creat. Speranța
Mi-a spus--chiar și speranța, ți-o neg și de nimic
Să nu-ți lucească ochii decât doară de plâns
A fost o sărbătoare; acum, după petreceri,
Te odihnești și poate, în vis, îți amintești
La câți ai plăcut astăzi și-apoi pe toți ceilalți
Ce ți-au plăcut și ție; nu eu, o nu, nu sper
Să-ți trec cândva prin minte. Iar eu, în vremea aceasta,
Măntreb cât îmi rămâne să mai trăiesc și jos
M'arunc și strig, mă sbucium. O zile chinuite,
În ani atât de tineri! Vai, iată că pe drum
Aud, nu de departe, un cântec singuratec
Ce-l cântă muncitoru ntorcându-se acasă
Târziu, după petreceri, la vatra lui săracă;
Și dureros în piept inima mi se strânge
Gândindu-mă că toate pe lumea asta trec,
Fără să lase urme. Iată că a fugit
Ziua de sărbătoare și după dansa vine
O zi obișnuită și ia cu sine timpul
Tot ce se ntâmplă n lume. Unde-i acum răsunetul
Străvechilor popoare și unde mai e glasul
Strămoșilor măreți și marele imperiu
Al Romei prea vestite și sgomotul de arme
Ce-a străbătut pământul și întinsul ocean?
E pace și tăcere acumă peste tot
Și nu se mai vorbește în lume de trecut.
Pe când eram copil, atunci când se așteaptă
Cu-atâta nerăbdare o zi de sărbătoare,
Îndată ce aceasta trecea, îndurerat
Vegheam cu capu n perne; și n noaptea cea târzie
Când se auzea un cântec ce se îndepărta
pe drum, tot mai departe, murind încet, încet
La fel, ca și acumă, inima mi-o strânge.

(Alexandrina Mibitelu)

Către Lună

O fermecătoare lună, eu îmi aduc aminte
Că acum un an veneam pe dealul acesta
Plin de neliniște, să te privesc îndelung;
Iar tu atârnai atunci deasupra pădurii
Precum atârni și-acuma, scaldând-o în lumină.
Dar chipul tău limpede apărea ochilor mei
Inorat și tremurător de plânsul
Ce-mi isvorea sub gene, de chinuită ce
Era viața mea; și e încă și-acuma, nu se schimbă,
O dulcea mea lună! Și cu toate astea îmi place
Să-mi aduc aminte, și să socotesc vârsta
Durerii mele. Oh, cât este de dulce
În vremea tinereții, când e încă lung
Drumul speranței și scurt al memoriei,
A-ți aminti despre trecutele lucruri,
Cu toate că sunt triste și că durerea e vie.

(Duiliu Zamfirescu)

Amintirile

Dragi stele ale Ursei, eu n'am crezut vreodată
Să nu mă mai întorc iarăși spre-a vă privi prelung
Cum scânteiați deasupra grădinii părintești
Și să mai stau de vorbă cu voi de la fereastra
Acestei case în care am locuit copil,
Și mi-am văzut sfârșitul oricărei bucurii.
Pe-atunci ce de-a icoane, și ce povești frumoase
Mi-a deșteptat în mine privirea dulce-a voastră
Și-a celorlalte stele de prin prejurul vostru!
Atunci când, în tăcere, pe pajiștea cea verde
O mare parte-a serii obișnuiam să-mi trec
A cerului tărie privind și ascultând
Cum cântă în câmpie o broască îndepărtată!

Și rățăcea sub garduri un licurici încet
Și peste verzi răzoare și susurau în vânt
Alei îmbălsămate și chiparoși acolo
Aproape în pădure; răsunau mereu,
Din casa părintească, glasuri ce-și răspundeau
Și-un svon domol de nimică. Și câte visuri dulci,
Și ce gânduri mărețe mi-a inspirat vederea
Mării îndepărtate și-a celor munți albaștri
Ce îi descopăr colo și peste cari cândva
Doream atât a trece, visând pentru viața-mi
Tainică fericire, misterioase lumi!
Neștiutor de soarta-mi, totuși de-atâtea ori
Această viață tristă, lipsită de-orice bine
Prea bucuros cu moartea aș fi voit să o schimb.

Și inima mea încă n'avuse cum să-mi spună
Că anii tinereții îmi e sortit să-i trec
În acest târg sălbatic în care m'am născut
Printre oameni de rând, căror numiri ciudate
Și subiect de glumă și de luare în râs
Le sunt credinți, știință; și cari mă ocolesc
Și-urăsc, dar nu din pismă, căci decât ei mai mult
Niciunul nu mă crede; ci pentru că au în gând
Că eu m'aș ține altfel, cu toate că n'afară
N'am arătat aceasta, nici când și nimănui.
Aicia îmi trec anii, ascuns și părăsit.
Lipsit de orice viață, lipsit de-orice iubire;
De milă și virtute aicea mă despoi
Și disprețuitorul oamenilor ajung
Prin turma din prejuru-mi; și în timpu--acesta sboară
Iubita tinerețe; cu mult, cu mult mai scumpă
Ca gloria și faima, mai scumpă ca lumina
Cea limpede a zilei, decât însăși viața;
Te pierd fără-o plăcere, zadarnic, într-acest
Sălaș ce nu-i de oameni, și între suferinți
O, tu, unică floare a vieții noastre-aride.

Iată că aduce vântul din turnul vechi din târg
A ceasului bătaie. Era o mângâiere,
Eu îmi aduc aminte, bătaia aceasta în noapte,
Pe când în întuneric și singur în odaie
Copil, vegheam de frica ce mă ngrozea continuu,
Oftând după lumină. Aicea nu-i un lucru

Care să nu-mi deştepte în minte o icoană,
Din care să nu iasă o dulce amintire,
Dulce prin sine însăşi; dar cu durere apare
Gândul celor prezente şi o dorinţă vană
După trecut, cu toate că atât de trist şi el
Şi vorba: eu am fost. Acel balcon de colo
Întors înspre-asfinţit; aceşti pereţi pictaţi
Cu turme nchipuite şi-un răsărit de soare
Într'un câmp singuratic, mii desfătări dădură
Răgazurile mele atunci, pe când alături
Mi-era vorbindu-mi pururi, ori unde aş fi fost,
Marea mea rătăcire. In aste săli străvechi,
La a zăpezii-albire şi n a vântului şuiet,
Ce se-auzea în jurul acestor largi ferestre,
Au răsunat a mele glasuri de bucurie
Şi jocuri pe-a cea vreme, când groaznicul, nedemnul
Mister a toate cele ce ni se arată nouă
Plin numai de dulceaţă; neatinsă şi întreagă
Copilul, ca şi-amantul fără de experienţă,
Doreşte-aprins viaţa ce-l va înşela şi-admiră
Cereasca-i frumuseţe, de dansu nchipuită.

Speranţe, o speranţe; voi dulci ademeniri
Din anii de copil! pururi, oricând vorbesc
La voi mă întorc iarăşi; deşi vremea s'a scurs,
Simţirile se schimbă şi gândurile toate.
Să vă uit nu se poate. Eu ştiu că nchipuire
E gloria şi faima; şi desfătări şi bunuri
Nu sunt decât dorinţe; viaţa n are un rod,
Mizerie doar, vană. Şi deşi goi-mi sunt anii,
Cu toate că pustie şi neluată n seamă
E viaţa mea pe lume, puţin mie-mi răpeşte
Norocul, o văd bine. Dar ah, de câte ori?
La voi se ntoarce gândul, speranţe ale mele
Şi la acea prea scumpă putere-a nchipuirii
Din întâia mea vârstă; şi-apoi privesc viaţa-mi
Zadarnică şi-amară şi văd că doară moartea
E cea ce-mi mai rămâne din multele-mi speranţe,
Inima mi se strânge şi simt că n o să pot
Să mă mângâi vreodată de cum mi-a fost destinul.
Când, însfârşit, această atât chemată moarte
Alături o să-mi fie, şi va sosi sfârşitul

Nefericirii mele, atuncia când pământul
Străină vale fi-va-mi, şi dintr'a mea privire
Fugi-va viitorul; de voi atunci desigur
Că-mi voi aduce aminte, şi-icoana voastră iarăşi
Ca să suspin m'a face şi să îmi pară crud
A fi trăit zadarnic, şi cu păreri de rău
Va turbura dulceaţa zilei fatale-a morţii.

Şi chiar şi în întâiul tumult al tinereţii
De mulţumiri, de chinuri şi de fierbinţi dorinţi,
Eu moartea am chemat-o de-atâtea ori şi acolo,
Pe marginea fântânii ceasuri întregi am stat
Gândind că n apa ceea să mă gândesc, am plâns
Frumoasa tinereţe şi-a bietei mele vieţi
Floare ce stă să cadă, atât de timpuriu;
Şi ades, târziu în noapte, am stat pe patul meu
Ce singur mi-era martor şi plin de îndurerare,
La o lumină slabă, în versurile mele,
Cu noaptea şi tăcerea, viaţa ce-mi fugea
Am plâns şi mie însumai, ce mă stingeam încet,
Cântecul cel de moarte singur mi l-am cântat.

Cine şi-aduce aminte de voi fără a plânge,
O zile ncântătoare, ce nu se pot descrie,
Din prima tinereţe, când pentru ntăia oară
Celui ce intră n viaţă, ca pentru a-l ferma,
Copilele-i surăd şi pe întrecute n jur
Oricare lucru-i râde; invidia-atunci tace
Ne deşteptată încă sau binevoitoare;
Şi toţi de prin prejuru-i, minune fără seamăn,
Dreapta într'ajutoru-i aproape că-i întind,
Şi-i iartă-orice greşală, --sărbătoresc toţi noua
Venire-a sa n lume şi-arată că-l primesc
Ca pe-un stăpân şi-l cheamă, plecându-se nainte-i.
Zilei-atât de fugare! Ca fulgerul de iute
Au dispărut şi cine mai e neştiutor
De chin şi suferinţă, când vremea sa cea bună,
Vremea cea mai frumoasă, trecută-i pentru el,
Când a sa tinereţe, s'a dus vai, tinereţea?

De tine, o Nerina! eu oare nu aud
Vorbind aceste locuri? Ai dispărut tu oare
Din gândurile mele? Unde te-ai dus, încât
Acum doar amintirea din tine mai găsesc,

Iubirea mea cea dulce? Acest pământ natal
 Acum nu te mai vede; de la fereastra-aceea
 Unde a stelei rază lucește atât de trist,
 Tu îmi vorbeai voioasă și-acuma e pustie.
 Unde te-ai dus tu oare, încât nu mai aud
 Cum glasul tău răsună ca în vremea-aceea când
 Un sunet de pe buza-ți, oricât de îndepărtat,
 Ce ajungea la mine, chipu-mi îngălbenea?
 S'au dus acele vremuri. Zilele tale-au fost,
 Iubirea mea cea dulce. Tu ai trecut. Și altor
 Să treacă azi prin lume, le este scris de soartă,
 Și-a locui aceste coline îmbălsămate;
 Dar ai trecut în fugă; și întocmai ca un vis
 A fost a ta viață. Aici dansând; pe frunte
 O vie bucurie îți strălucea și în ochi
 Iluzii ncrezătoare îți străluceau și toată
 Lumina tinereții, când soarta ți le-a stins.
 Și ai căzut, Nerina! În inimă-mi domnește
 Tot vechea mea iubire. Și dacă la petreceri
 Sau într-o adunare mă duc, în mine însumi
 Imi spun: Acum Nerino, pentru-adunări, petreceri,
 Tu nu te mai gătești, la ele nu mai mergi
 Când luna mai se întoarce și înflorite crengi
 Le duc îndrăgostiții copilelor, cântând,
 Imi spun: Nerino dragă, iubirea pentru tine
 Nici dulcea primăvară, nici când, nu s-o întoarce
 Și orice zi senină oricând un țărnam în floare
 Privesc, și-o bucurie oricând simțesc îmi spun:
 Nerina nu mai simte; câmpiile, văzduhul
 Ea nu le mai privește. Vai, ai plecat, te-ai dus
 Eterna mea durere; și amintirea crudă
 În veci să însoțească orice visare dragă,
 Oricare simțăminte pline de duioșie,
 Oricare trist și dulce avânt al inimii.

(Alexandrina Mititelu)

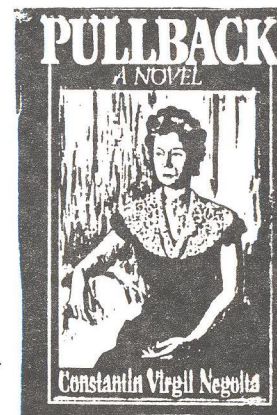
CĂRȚI

PULLBACK

Roman în limba engleză de

Ctlin Virgil Negoită

(Ed. Vantage Press, New York 1986)

În cartea de față ni se prezintă povestită la persoana întâia, viața femeii române Maria Giurgiu, din timpul celui de al doilea război mondial până aproape de zilele noastre. Întâmplările cele mai multe, nu se ridică din cadrul considerat obișnuit deci nu se alătură peripețiilor capitvante ale La Ciociarei de Alberto Moravia de pildă, dar cu cât se refuză orizontalul narației alerte cu atât mai mult pătrunde pe verticală în profunzimile sufletului.

Eroina își reamintește în zece capitole despre anumite episoade importante ale destinului ei pământesc, fiecare poartă titlul unei reîntoarceri, asupra semnificației acestui anabasis, ca exercițiu spiritual, vom mai avea ocazia să revenim.

Subliniem că totul ni se derulează pe dinainte ca imprimat pe-o peliculă nevăzută, cel mai întrebuintat simț este al văzului, caracter și al romanelor experimentale, scenariilor de film ale lui Robbet-Grillet, doar prin acest contact am admite

avantgardismul lucrării, revelat de unii exegeți, destul de grăbiți și superficiali de altfel.

Retrospectiva se desfășoară pe două planuri: primul al realității istorice și existențiale, celălalt, nu rupt de primul, așa dar de loc imaginar cum zic unii, corespunde trăirilor religioase, bineînțeles mult interiorizate. În ele putem privi ca printr-o gură de fântână la oglinda cerului din inimă. Maria Giurgiu ne apare ca o ucenică a Terezei d'Avila, împlinind rolul de martoră a contemporaneității noastre. Iată de ce cărțile-sunt două-poartă ca introducere fragmente din Apocalipsa sfântului Ioan iar capitolele fiecare câte-un citat din cartea biblică a lui Iov. Presărate printre noi ca anafura pe tava luminii, ele nu se referă în primordial la suferințele personajului principal, oricâte ar fi fost ele, cât la tăria nestrămutată a credinței în Dumnezeu.

Prima amintire clară este cea a episcopului Bazil, văzut într-o biserică mică înconjurat de candelă. Tabloul este al unui Apostol de pe o icoană bizantină, încălzit de culorile alungite după conturul sferelor parmenidiene, ale lui El Greco. Era înalt, având barbă și-o cruce delicată din aur pe piept, cu voce profundă le vorbea de bunul Dumnezeu. Îi mai revede degetele binecuvântând și ochii, ochii săi!

Peste ani episcopul Bazil se va prăpădi în închisorile comuniste unde beatificat de o viziune venită de sus, va deveni martir prin eroismul arătat pe pământ. Mișcătoare este vizita la mormântul său ceva mai târziu. Căutat zilnic de frații și surorile sale, groapa sfântului acoperită cu sute de lumânări arăta ca un templu umplut de lumini aprinse întru gloria Celui de Sus. Ochii ei ajung să poată citi minunea: pe fața crucii de piatră vinele marmorei desenau chipul unui om cu o cunună de spini.

După ocuparea țării românești de ruși, mama cu fetele, una era și povestitoarea noastră, fug peste graniță în Ungaria, apoi după, o scurtă ședere la Viena ajung la Paris. Acolo o cunoaște pe doamna Flo. Prin ea este angajată de un celebru modist prin care intră în societatea mondenă a metropolei și printre altele cunoaște pe artiste

Michèle Morgan și Elvira Popescu. Va evada din iureșul amăgitor ca să viziteze bisericile Romei iar împreună cu Flo face pelerinaj la Lourdes.

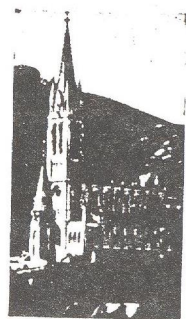
Numele Flo vine de la floare dar cum se știe există și flori cu spini. După cum își avea viața, femeia vroia să-și apropie totul pe cale rațională. Când intră în peșteră, un preot și un medic caută să-i răspundă întrebărilor: În lumea asta sunt fenomene ce nu pot să fie explicate prin legile experimentale ale științei. Cu toate acestea ele nu se desfășoară arbitrar ci sunt parte a unui context, a unui întreg. Ele se aseamănă unor structuri, legate între ele, ca să formeze întregul pe care noi nu-l putem pătrunde decât prin credință, ea ne duce în inima Realului, ne face să vedem și să cunoaștem.

Ideile respective se impun atenției noastre dacă dorim să dezlegăm cheia enigmelor prezentate.

Reapare procesiunea miilor de lumini arzânde, ca un leitmotiv într-o simfonie, ne reamintește de cele de pe mormântul-templu al episcopului Bazil, purtate de mâinile bolnavilor stăpâniți de-o vedenie ce scăpa înțelegerii lui Flo. Ar fi ca și când s'ar confrunta credința cu rațiunea, balanța înclină în favoarea primei conform structurii povestitoare noastre dar lucrurile cum vom vedea nu se opresc la acest nivel.

Cât despre Flo sfârșitul ei va fi la fel de rațional ca adevărul căutat de ea: "Am revăzut-o la New York și apoi a murit de cancer pancreatic."

Ca în altă parte ni se desvoltă anumite premise lăsate apoi în voia lectorului să le ducă mai departe, potrivit gândurilor și sentimentelor sale. Să contribuie el la finalizarea ideilor puse în joc, așa cum procedează unii pictori ce-și lasă intenționat operele neterminate. Reîntoarcerile la sine însăși a Mariei Giurgiu sunt autoconfesiuni, nu pledoarii, nici acte de prozelitism, măsura ei este a miresei în alb aflată de mult pe calea luminii Damascului.

LOURDES

Scăpată din iad cu ajutorul sfântului Antoniu, va rememora cuvintele straniului filozof, poet și înțelept, Wittgenstein că viața e făcută din fapte și nu din dorințe.

La New-York se întâlnește spiritual cu arhiepiscopul Gerald O'Hara, a doua mare figură de prelat pe lângă cea a sfântului episcop Bazil.

Ca să înțelegem semnificația ei va trebui să executăm o reîntoarcere către obiceiurile cele vechi.

Maria Giurgiu născută în Cluj, oraș vestit pentru școlile sale, de copilă a fost crescută în datoriile ce decurgeau din poruncile Domnului. De-atunci a început să creadă în semne. Unul i s'a arătat bunicului preot, sluja încă la optzeci de ani, când se ruga în altar. Mai credea în prevestiri și ca să nu dea impresia că literaturizează, în maniera lui V. Voiculescu sau Mircea Eliade, arată că a învățat să creadă în arta profeției de când a auzit pe profesorul ei vorbindu-le de felul cum interpretau romanii mesagiile zeilor, din zborul păsărilor. De fapt realizează aici o reîntoarcere la credința strămoșilor, așa cum o aflăm de la Homer până la istoricul Ammianus Marcellinus, ultimul nu pregetă să explice evenimentele istorice prin semnele prevestitoare.

În acest context a urmărit-o zborul porumbelului până ce l-a zărit ca Spirit al lui Dumnezeu, în altar.

Gerald O'Hara, arhiepiscop de Atlanta, a ajutat-o să se stabilească la New-York, el însuși a slujit în anii războiului ca nunțiu în România, astfel că, cunoștea legende, icoanele și candelerele acestei țări. Il atrase Gânditorul creat cu 5000 ani înaintea lui Rodin și-l vor mai impresiona drumurile cu cruci cioplite în lemn, căci așa se aflau și la el în Irlanda. După cum se salutau cei din munții Carpați, a dedus că localnicii îl mai așteptau pe Dumnezeu să coboare pe pământ între-ale lor. Mai știa că în ciuda ordinelor primite de la Berlin, nimeni nu a fost dus în lagăr iar cei interesați puteau transporta mai departe grâne la Haifa. Poporul român consideră în gândirea lui poetică, lumea ca pe-un sistem pentru a cărui supraviețuire este nevoie de-o armonie ecumenică.

De la Gerald O'Hara și-a însușit cunoștințele viziunilor și practicilor mistice. Preotului i s'a arătat o stigmatizată germană ce purta însemnele sfântului Francisc și i-a vorbit despre arătări din viața sfinților și din căderea îngerilor. La fel i-a mai pomenit despre o altă stigmatizată de la gurile Dunării, ascunsă unde răul e turbure și cum o va întâlni în timpul celor doi ani de nunțiat în România. Încă mai prezicea că va veni o nouă așezare de la Dunăre, de va schimba fața lumii întregi. Acest secret al Fatimei a fost destăinuit de Papă fostei regine a României, cu reședința la Florența.

Nimic mai cutremurător și sublim decât de-a reprezenta România subjugată comunismului ca pe-o stigmatizată de la gurile Dunării purtând semnele crucificării, izvor de curățire și renaștere pentru toată omenirea.

Gerald O'Hara pleacă în Irlanda la Dublin ca nunțiu și nu se mai întoarce decât în cosciug, ca să fie înmormântat în peretele bisericii din Philadelphia, exact cum i-a prezis stigmatizata.

După moartea mamei și o iubire ratată, femeia Maria Giurgiu are un moment de reîntoarcere la diavol, revoltă contra divinității dar revine la credință considerând că triumful satanei în lumea oamenilor trebuie acceptat ca un mister. Doar după această luptă între bine și rău poate să vie Fiul Omului cum îl arată evanghelistul Matei, înconjurat de glorie și îngeri înaintea lui îngenunchiind neamurile toate. După Borges este necesar să dăm o altă dimensiune Fiului Omului, omenirea ca să-l primească este de nevoie să epuizeze toată complexitatea răului și a nenorocirilor.

ÈVE

Cartea analizată de noi primește o deosebită originalitate prin faptul că relatările și trăirile credincioasei, sunt repovestite de profesorul matematician, specialist în informatică, C.V.

Negoită, el este autorul operei literare, pornit de la câteva citate din scriitorul argentinian, Borges.

Nu intervine brutal în desfășurarea evenimentelor, o face discret doar de câteva ori dar în așa manieră că izbutește să de a o semnificație cu totul aparte întâlnirii dintre discipola Sfintei Tereza d'Avila și savantul, familiarizat cu toate cuceririle științei secolului nostru. Intenția manifestă a profesorului este de a pune fundament matematic, credinței curate a femeii, acțiune mai mult decât fascinantă.

Astfel chiar povestitoarea când amintește înzestrarea Celților în arta augurilor, pe nedrept contestată de Pausanias, doar zborul păsărilor i-a dus pe aceștia în Galatia, susține că orice relație a evenimentelor și faptelor trecutului este foarte importantă pentru a înțelege pe toate câte sunt, deci ar exista un sistem al lucrurilor, din el facem parte și noi oamenii. Prin urmare istoria se bazează pe ideea de sistem, simplu definită ca o relație.

Intr'alt pasagiu are loc un schimb direct între păreriile femeii privind semnul porumbelului și autor, acesta se prezintă ca o persoană devotată științei, predă într'un colegiu din Manhattan despre sistemele generale în cadrul cărora se pot explica întâmplările individuale ale lumii. După el existența însăși corespunde unui proces al schimbării, fiecare act are o legătură strânsă cu unul petrecut înaintea sa și după el. Mai este convins că structurile matematice proiectate de om se întorc întotdeauna la sursele lor primordiale.

În continuare bazat pe datele științei moderne dă o explicație Sfintei Treimi ca reprezentând un raport între ființe. Chiar relația dintre două persoane izvorăște din credință, schema rămâne neschimbată și când privește relațiile dintre toți muritorii fiindcă spiritul înseamnă deschidere către ceva ce nu-i nimica.

Iată definiția ființei vii și prin ea legătura nouă matematică dintre reîntoarcerea înapoi (by pulling back) a spiritului către persoana Fiului în raport cu ființa Tatălui.

Tradus în limbaj mai comun, savantul prin sistemul său matematic ajunge să deducă existența

lui Dumnezeu, depășind stadiul axiomatic al lui Kant lansează legi noi, bazate pe relații informatice.

De altfel așa vorbește și profetul lui Gerald O'Hara inspirat de divinitate: Necunoscutul, deci viitorul, poate fi descoperit prin aplicarea tehnicii deoarece universul corespunde unui sistem. Preluarea numărului pitagoreic în cadre științifice moderne, explică de ce astăzi toți studenții sunt obligați să învețe matematică și științe, ele constituiesc o teorie a realului permitând profeția. Prin urmare procesul prevederii este doar un aspect al evoluției biologice.

Oricât de discutabile ar fi aceste idei, în cadrul unui jurnal-roman devin mai mult decât fascinante și de ce să nu socotim că asemenea "fanteziilor" lui Jules Verne pot să conțină și un mare sâmbure de adevăr.

Explicarea numărul trei, ca o relație cu putere de formare a haosului, dată de specialistul în genetică pe marginea unei picturi de Picasso, i-ar fi atras atenția de sigur și lui Mircea Eliade.

Acțiunea omului de știință, Negoită, nu este bineînțeles, singulară. Swedenborg și Pascal au abandonat matematica pentru a se dedica dialogului cu îngerii pe când Leibnitz sau la noi fericitul N. Paulescu au încercat prin intermediul disciplinei lor, să se apropie de Dumnezeu, explicându-L.

Dar cel mai apropiat de autorul nostru îmi apare a fi creștinul roman, Boethius. Acesta ca astronom, și matematician, vroia în filozofia lui complexă, prin legile stabile ale cosmosului răsfrânte până în conștiința muritorului, deci după legi strict decelabile, să dezvăluie identitatea marelui Demiurg, făcătorul tuturor în cer și pe pământ. Cu totul interesant că punând pașii pe drumul moale al spiritului pur, Boethius descoperă legea veșnicei întoarceri din natură, la locul său dintâi, originar, iată cum proclamă pull-backul modern pe limba sacră a poeziei:

Phoebus se pierde în nopte ca mort
 Dar îndărăt pe ascunsul său fir
 Carul și-l duce la vechiul zenit.
 Toți drumul propriu și-l caută mereu
De bucuria rentoarcerii plini.
 În armonia eternă, uniți

Primul ce ncepe într-un ultim sfârșit,
 Ca să închidă puternicul Cerc.

[De Consolatione Philosophiae.
 Cartea III, p. 99]

Paralela ce se poate face între ultimul filozof creștin al antichității, reprezentant al neoplatonismului helenisto-roman și profesorul de informatică Negoită, activ pe planeta noastră în secolul XX-lea, este de-adreptul mișcătoare.

De altfel întreaga lucrare desvoltă teoria lui Platon asupra aducerii aminte, prin Anamnesis, susținea filozoful grec omul poate să descopere adevărul dar nu în lumea exterioară ci în lumina propriului său interior. Pentru Boethius sufletul său rătăcit și bolnav își pierduse capacitatea de a-și mai reaminti, deci suferă de amnezie sau cum se numește în limba modernă a sistemelor, nu-i mai funcționa pull-backul, reîntoarcerea în sine însuși.

Epilog vine ca un poem în proză pe care l-ar fi semnat de bună seama și Paul Valery.

Femeia Maria Giurgiu compară credința cu un grăunte, acesta dacă moare produce fructe și verifică adevărul teribil că cel ce-și urăște viața nu înseamnă că a și pierdut-o.

Mai amintește că Gerald O'Hara, arhiepiscop de Atlanta, a vizitat-o pe Margaret Mitchell pe când era în spital în Savannah, unde scria romanul Pe aripile vântului. Probabil că preotul i-a inspirat figura tatălui lui Scarlett.

În ce-l privește pe autor, el crede că dacă ființa umană este un model, atunci reîntoarcerea--pullbackul--către ideal formează esența oricărei istorii. Deci ideea ar fi că pentru a vedea întregul în forma sa, este de nevoie ca pull-backul (întoarcerea înapoi) să redea lumii

proporțiile ei reale. Dacă omul dorește să câștige o stare ideală atunci viața lui trebuie să fie o luptă continuă după perfecțiunea, niciodată atinsă.

Povestirile Mariei Giurgiu par să arate cu o precizie simplă de ceasornic cum că oricine și orice înși au locul lor, la care caută să se reîntoacă mereu înapoi. Astfel sufletul rătăcitor al credinciosului este mînat de nostalgia mării frumuseți a grădinii edenului.

Concluzia respectivă ne înfățișează pull-backul ce ne duce înapoi la pămîntul strămoșilor, în spațiul mioritic carpato-dunărean unde Dumnezeu mai umblă și astăzi pe pămîntul poeziei lui Ion Pillat și Vasile Voiculescu.

Plecat livresc și poate din modă, de la Borges, autorul nostru descinde în plină nostalgie a paradisului pierdut preconizată într-o lucrare a sa, cu miros liturgic și luminată cu miile de candelale ale episcopului Bazil, de scriitorul român și creștin, Nichifor Crainic. Numele acesta, e drept, rămâne neamintit fiindcă trăește astăzi în subteranele sfinților prigonii, dar reverberările sale interioare împrumută strălucirea cuvenită silului scriitorului, astfel că el reușește să transmită în limba picturală engleză ecoul doinei cântată din fluerul păstorului moldovean.

Într-un astfel de caz dulceața lirismului eminescian înconjură cu pulberea aurie a poenelor unde se adună sălbăticiunile la izvoare, conturul betonat al zgârie-norilor newyorkezi, semn că de-a-supra lor s'a scuturat ceva din ofirul porumbelului plecat de la gurile Dunării, în zbor peste Araraturi spirituale, până dincolo de Ocean. Zvonul minunat al creației românești nu-și pierde esența în tiparul cuvîntului străin. Din contră, îl pune să sune mai armonios mai apropiat de umbrele divine, cum se întâmplă și în romanul profesorului savant, Constantin Virgil Negoită, prezentând în zece versiuni aceeași unică istorie, întoarsă veșnic la ea însăși, după cadențele precisului pull-back, el indică și direcția reîntoarcerii omului în sânul Dumnezeirii, locul său dintâi.

ENGLISH SECTION

Barbu Delavrancea

J. N. Manzatti :

DE LAVRANCEA

Under this pen name a group of intellectuals wrote brilliantly, an illustrious Roumanian family, endowing the country with outstanding personalities, especially great patriots.

Undoubtedly, the most distinguished of the Delavrancea family was Barbu. His actual name was Ștefanescu and he was the child of humble carriage builders on the outskirts of Bucharest (Roumania), born in 1859. Whereas in the United States it is not unusual that the offspring of a poor family may achieve an important position in public life, this was hardly possible in those days in Roumania (where social standing was permanently fixed) where political posts were mostly reserved for families which had played a part in the history of the nation. Children were always following in the steps of their parents, their worthy leaders. True, some incompetent members of the Parliament succeeded simply on the strength of their high-sounding name. They were simply "fils-a-papa," as they say in French, or "daddy-boys" (in Roumanian, "copiii babacului"). All they did during the course of the legislature was to shout. "That's right (Hear, hear) when the leader of the party to which they belonged was speaking, or to heckle the speaker of the opposition when attacked. No wonder Caragiale, better than anyone else, treated them with

irony in his stage plays, especially in "The Lost Letter" ("Scrisoarea Pierduta").

Barbu-Stefanescu-Delavrancea was so talented and predestined for a great career that no force was able to detain the son of the carriage-builder from becoming a deputy, the mayor of the Capital or minister, as well as a famous writer and eminent lawyer. As a child I heard him speak several times in the Parliament or at public meetings; a veritable charmer who carried his audience away like the irresistible sea. His oratory had something of magic. Himself an ardent nationalist, he transmitted to his hearers moments of rare magnetism.

As a matter of fact, he was the determining factor in preparing public opinion for entering the war in 1916. The people, or rather the politicians, were divided, and some considered outright madness a war against the Central Powers. Together with Tache Ionescu and Nicu Filipescu, Delavrancea was the most powerful influence in deciding the King to enter the war on the side of the Allies.

Journalist, writer and dramatic author, he left a treasure of valuable works which even today, or rather especially today, inspire as they did fifty years ago. His historic stage plays "Viforul" (Tempest) and "Apus de Soare" (Sunset) bear the steam of his deep devotion to his nation and its past, with passages stirring by their beauty of expression and love of country.

I watched in Iassy, in 1918, from the steps of the University, the passing of his funeral cortege. We had just returned from the war front, crushed, with an unjust peace signed in occupied Bucharest. Russian massive desertion had broken resistance; how futile seemed the pages of legendary glory of Maraști and Marașești.

Under these tragic circumstances the great Barbu Delavrancea closed his eyes, deeply grieved that his golden vision had vanished. However, within a short time, too late for him to witness, his prophesy was fulfilled: namely, within a few months, in the fall of 1918. Allied troops under the command of General Sarrail broke the German front in the Balkans, forcing the capitulation of the Central Powers. Our victory was assured, and the Great Roumania, Delavrancea's dream, became reality.

It was a time of real prophets, not as nowadays of lying soothsayers. [NN]

ION STEGARU

THRO' THE FOG...

Thro' the slime I stagger; in the fog I smother;
Seemingly a life-time; will I know no other?
Tortured as in dreaming, when a flight's frustrated,
When the limb's a boulder and the wing lead-weighted.

Seems the air around me fraught with raucous barking,
Smould'ring on its hearth-stone, Life is feebly sparking;
Seeking its destruction, driving hail assails it;
Ever closer prison'd, buffeting the tempest.

Searching for the pathway, like a blind man groping,
While within me Longing shrieks like raven croaking.
Chained Lament within me howls like monster yelling;
Groans the stifled forest in its waxen dwelling.

'Mid the rocks my path is daily narrower wending ...
Soul! become a serpent; supple reed and bending;
Bury the ideals sapped by years like aeons;
AFTER, you will share your glory with the ravens ...

See! a snowy eye-brow on the heights of autumn;
Is't Thy crown, O Jesus? Or but snow-capped mountain?
Or a chance illusion blossoming within me?
Oh! How long, Lord Jesus, will this fog surround me? ...

Translated by MABEL NANDRIS

THE REACTUALIZATION OF YALTA?

After the congress of the Union of Film-makers in the Soviet Union (May, 1986), the film about the CRIMES OF THE STALINIST ERA became open to the public.¹ One of these crimes was undoubtedly the violation of the international law principle PACTA SUNT SERVANDA which is fundamental in the relations among nations. By disregarding the CLAUSE OF YALTA concerning free elections in the East European countries, Stalin encouraged communist parties with an insignificant popular base to go ahead. Under the protection of the Red Army and directives from the Soviet secret police, these small minorities threw themselves with apocalyptic hatred against the overwhelming majorities of the existing political parties and religious institutions. Hundreds of thousands of leaders and members of democratic parties, of priests and believers belonging to different religious groups, were arrested, tortured, thrown in jail and brutally murdered in all satellite countries of Eastern Europe. These are the most monstrous "crimes of the Stalinist era."

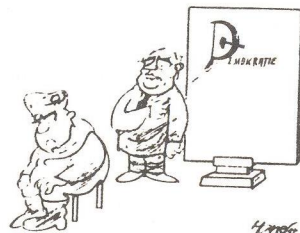
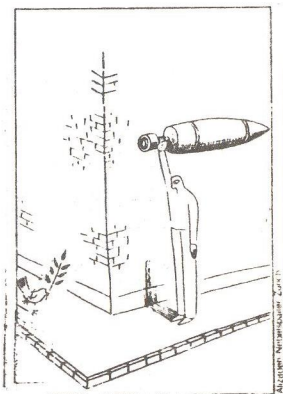
¹ Archie Brown, "Soviet Political Developments and Prospects," WORLD POLICY JOURNAL, Winter 1986-87, pp. 55-87, p. 78.

² At the time of the Red Army's invasion, there were just one thousand Communist Party members for the 19 million population of Romania.

On the threshold of preparatory dialogues for new treaties with the USSR, it is good to keep in mind their habit in this connection. By disregarding his obligations, Stalin disqualified not only himself as party to a contract but also his successors and cast the shadow of doubt and discredit over the whole system and people he represented.

It is encouraging, however, that the new general secretary, Michael Gorbachev, introduces himself as a "reformer," promises to break away from previous practices, and is resolved to redress past mistakes and to restore standards of mutual trust in international affairs.

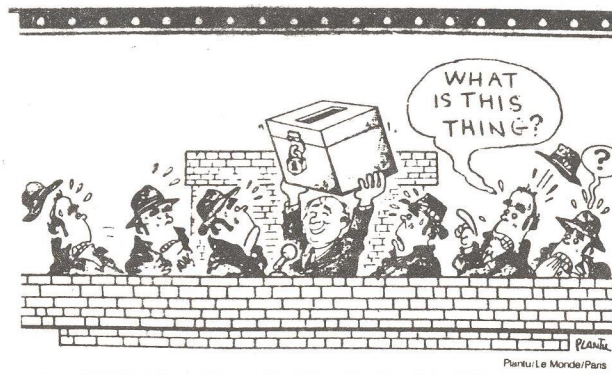
Because the Cold War and the break-up of Europe into two parts occurred at the time when Stalin defied the clause for free elections, Mr. Gorbachev would do well to begin right there. Although no other political party but the Communist one is visible in Eastern Europe, the others would rise again from their own ashes in face of the restoration of the clause. If it is true--as rumored--that Mr. Gorbachev expressed desire to see Dubcek during his recent visit in Czechoslovakia, the new General Secretary has already taken the first step in the direction of "the clause." Taking this way, the Soviet leader would certainly gain the sympathy of the some 120 million people in the satellite countries and would come very close to

securing good neighborhood relations with them. The last step to complete normalization would then depend on his recognizing the second principle of real openness ("glasnost"), namely, the principle of NATIONAL SELF-DETERMINATION. For the population of Bessarabia, Northern Bucovina, the Herta region, the Baltic Countries and others, it would signify the end of the tunnel into which they were pushed at Yalta.

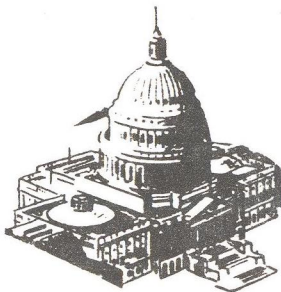
Any new treaties entered upon by "summits" at the price of continuous enslavement of the East European nations would be illusory. The United States of America and its Western Allies are perfectly aware of this reality, and we are certain they will keep it in mind.

Ilie Smultea

WORLD PRESS REVIEW • APRIL 1987 15

JULIANA GERAN PILON

Congress to Romania:

Shape up

When the House of Representatives voted April 30 to approve an amendment by Republican Rep. Frank R. Wolf of Virginia suspending Romania's "most favored nation" trade status, the Romanian government was caught by surprise.

The regime of Nicolae Ceausescu has assumed Congress would once again go along with President Reagan's decision to waive the Jackson-Vanik Amendment and extend MFN status to Romania. The Romanian government apparently didn't believe Congress really cared about human rights behind the Iron Curtain. This time Mr. Ceausescu was wrong.

Among other things, the 1974 Jackson-Vanik Amendment prohibits the United States from extending MFN status — which gives the recipient countries the best trade terms available — to any nation that does not respect human rights, especially the right of its citizens to emigrate freely. The president can

waive the amendment by certifying that a country is taking steps to promote such rights, emigration in particular — which is what Mr. Reagan has been doing for Romania and two other Soviet-bloc nations: Hungary and Poland.

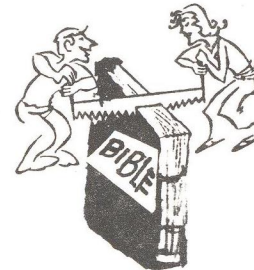
The fact that Congress isn't buying it anymore is especially important because it probably dashes the Soviet Union's hopes for MFN status, which is just as well.

Romania's contempt for the Jackson-Vanik human-rights provisions may have hit a new low last July when the oldest Sephardic synagogue in Bucharest was destroyed by the Romanian government just a few days before Congress began debate on MFN. The demolition took place despite pleas from the Israeli, U.S., and Spanish embassies.

The very day the House voted on a procedural matter involving MFN for Romania, wrecking crews arrived at a Seventh-day Adventist church in the heart of Bucharest, hammering another nail in the coffin of religious

liberty. Fourteen Orthodox Churches and monasteries also have been moved, partially demolished, or destroyed in recent months. The government's excuse: urban renewal.

Destroying congregational buildings wasn't enough. The government has confiscated and "recycled" some 20,000 Bibles that had been sent to Romania by the World Reformed Alliance — turning them into toilet paper.

Distribution of religious literature "by unauthorized individuals" is now punishable by severe prison terms in Romania, making this "crime" almost as bad as political dissent.

As mathematician Mihai Botez, Romania's most prominent human-rights activist, found out the hard way just a few months ago, political dissent is dealt with harshly. Mr. Botez was beaten severely. Recent strikes by workers protesting food shortages and

abysmal working conditions also have been ruthlessly repressed.

Indeed, since Romania was first granted MFN status in 1975, its human-rights record has deteriorated steadily. Assistant Secretary of State Rosanne Ridgway told the Senate last year that the decision to extend MFN status to Romania had never "been more difficult." The reason, she said, was "the associated questions of religious rights issues and the treatment of the Romanian people across a broad range of human-rights principles."

The Senate is likely to consider the Wolf Amendment later this month. If, as expected, it passes, the implications will be far-reaching.

First, notice will have been served on Romania that Congress no longer will blink at the kind of human-rights violations that have prompted the U.S. Helsinki Watch Committee to brand the country "one of the most egregious offenders of human rights in Eastern Europe."

And, more important, Congress will breathe new life into the Jackson-Vanik Amendment by reiterating its original purpose: the promotion of liberty behind the Iron Curtain.

Juliana Geran Pilon is a senior policy analyst at The Heritage Foundation.

IF YOU HAVE A FRIEND

If you have a friend worth loving,
Love him! Yes, and let him
know

That you love him, ere life's
evening
Tinge his brow with sunset
glow.

Why should good words ne'er be
said
Of a friend--till he is dead?

If you hear a song that thrills you,
Sung by any child of song,
Praise it! Do not let the singer
Wait deserved praises long.

Why should one who thrills your
heart
Lack the joy you may impart?

If you hear a prayer that moves
you
By its humble, pleading tone,
Join it! Do not let the seeker
Bow before its God alone.
Why should not your brother share
The strength of "two or three" in
prayer?

If you see the hot tears falling
From a brother's weeping eyes,
Share them! And by kindly sharing

Own our kinship in the skies.
Why should anyone be glad
When a brother's heart is sad?

If a silvery laugh goes rippling
Through the sunshine on his
face,

Share it! 'Tis the wise man's
saying--
For both grief and joy a place.

There's health and goodness in
the mirth
In which an honest laugh has
birth.

If your work is made more easy
By a friendly, helping hand,
Say so! Speak out brave and truly
Ere the darkness veil the land
Should a brother workman dear
Falter for a word of cheer?

Scatter thus your seeds of kindness
All enriching as you go--
Leave them! Trust the Harvest-
Giver;
He will make each seed to
grow.

So, until the happy end,
Your life shall never lack a friend

ANONYMOUS

"GLASNOST" LA BUCUREȘTI?

"România este ultima țară din Bloc vizitată de Gorbaciov și cea care-i place cel mai puțin" --este titlul unui reportaj al corespondentului pentru CHR. SCI. MONITOR, William Echikson (May 27, 1987, pp. 7 & 10).

Motivul pentru care nu-i place România este bine cunoscut în presa occidentală din ultimii douăzeci de ani--adică de la accesul lui Nicolae Ceaușescu la putere. Deasupra unui sistem de centralizare excesivă, sub comanda rigidă a birocratiei Partidului ("nomenclatura"), s'a suprapus ambiția anacronică a secretarului general care se complăce tot mai mult într-o atmosferă de "cult personal." Rezultatul a fost o strămutare a sistemului stalinist de la Moscova la București, disprețuit în tăcere și suferință de poporul român și condamnat în Occident. In ambiția lui oarbă, Nicolae Ceaușescu a angajat modesta economie a țării în planul unor transformări urbane uriașe, cu dărâmarea de monumente de artă arhitectonică strâns legate de istoria națională și de tezaurul de cultură universală. Repercursiunea logică a acestei planificări lipsită de judecată logică a fost înglobarea în datorii în disproporție cu capacitatea economică a țării. Ele nu mai puteau fi plătite decât cu prețul raționalizării severe a bunurilor de consum pe care muncitorul român le produce dar trebuiesc exportate țărilor și băncilor creditoare. Deci, Mihail Gorbaciov venea în vizită într-o țară satelită cu cel mai scăzut standard de viață--destul de jenant pentru liderul comunist din Moscova.

La acestea se mai adaugă nepotismul flagrant--pe care Gorbaciov îl combate în principiu--trecutul apropiat în care Ceaușescu s'a dovedit recalcitrant față de disciplina de "Bloc" moscovită--refuzul să se alăture trupelor care

mărșăluiau în Praga în 1968, refuzul de a se solidariza cu politica Moscovei față de Israel în 1967 și față de Republica Populară Chineză în anii 60 și 70.

Cu toate acestea, pentru că noul lider al Kremlinului a lansat "glasnost", care pare să cuprindă și oarecare măsură de toleranță față de "independența" națiunilor captive și mai ales pentru că scopuri superioare sovietice reclamă "stabilitate" în sânul imperiului sovietic, Gorbaciov s'a arătat binevoitor față de Ceaușescu... L-a lăsat în apele lui. Probabil că în calculele lui politice a socotit că ar rezulta mai multe pierderi decât beneficii de pe urma presiunii pentru schimbarea dictatorului de la București. Deci, din perspectiva Moscovei, între două rele, Gorbaciov a ales pe cea care, deocamdată, i se părea mai puțin rea, coexistența cu Nicolae Ceaușescu. Ce pacoste pentru biata națiune română!

Romania's Ceausescu, left, honors Gorbachev publicly but resists his reforms

Deputatul FRANK R. WOLF (statul Virginia), care este un membru marcant al puternicului "House Foreign Affairs Committee" din Congresul american, a fost inițiatorul amendamentului care cere suspendarea clauzei de națiune favorizată (most favored nation status) în schimbul comerical cu România. Camera reprezentanților a răspuns favorabil votând pentru suspendare pe motiv că regimul Ceaușescu este deficient față de obligația de a respecta drepturile omului și mai ales libertatea religioasă.

Intre sursele de informație ale Congresului american asupra stării din România sunt revelațiile făcute de fostul ambasador la București, David Funderburk (1981-1985) și de impresionanta manifestație de la Washington, D. C., a organizației "Institutul pentru Credință și Libertate" printre fondatorii căreia este și părintele Gheorghe Calciu-Dumitreasa.

Casa Română & Capela exprimă sincere mulțumiri Onorabilului Frank R. Wolf atât pentru efortul pentru o cauză justă cât și pentru scrisorile informative trimise membrilor CRC.

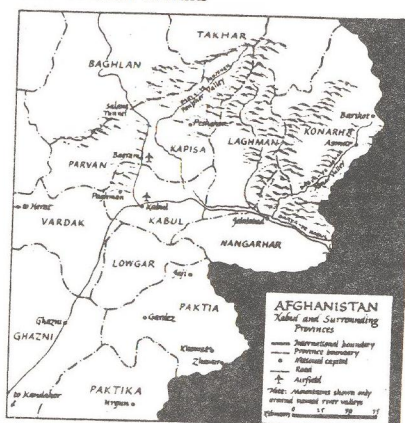
Este dureros că poporul român va trebui să adauge la suferințele lui dacă suspendarea va avea loc. Românii știu, însă, că se datorează regimului comunist care li-s'a impus cu sila și că versiunea Ceaușescu este dintre cele mai tiranice.

ARME NOI PENTRU MUJAHIDIN

Dela discursul lui Mihail Gorbaciov la Vladivostoc (Febr. trecut) în care a anunțat retragerea a 6 mii (din cei 120,000) de soldați sovietici--ca prim pas în direcția rezolvării conflictului pe cale de negocieri-- s'a vorbit mai puțin despre conflictul din Afganistan. Știri recente au remarcat însă că Moscova a intensificat atacurile în regiuni strategice ca Jaji, la sudul frontierei cu Pakistan, folosind aviație, care blindate și artilerie.

Planul de a tăia comunicația dintre forțele de rezistență și Pakistan a eșuat, însă, din două motive. Primul este aprovizionarea recentă a unor unități MUJAHIDINE cu anti-aeriene "Stinger". Cu ajutorul lor, într-o săptămână rezistența a doborât zece avioane sovietice--inclusiv un elicopter de transport. Au reușit astfel să impună o retragere a forțelor ofensive din regiunea Jaji. Al doilea motiv este terenul stâncos în care tancurile sovietice nu pot pătrunde iar protecția lor cu aviație a devenit prea riscantă datorită proiectilelor anti-aeriene Stinger.

1028 FOREIGN AFFAIRS

Optzeci de Stinger-e au ajuns în posesia mujahidinilor care, după un curs de două săptămâni, învață cum să le mânuiască și obțin un rezultat de 80% cu ele. Deci, atacurile aeriene care reprezentau cheia succesului sovietic și-au pierdut mult din eficacitate. Trebuie să zboare la peste doi kl. altitudine ca să iasă din raza de bătaie Stinger, pierzând astfel din preciziunea atacului.

Noua situație ar putea să descurajeze regimul satelit din Kabul de a urmări soluția militară. Alternativa este cea politică, preconizată de către Secretarul general al Nat. Unite. J. P. de Cuellar. --Răspunsul la această dilemă ar trebui căutat în statutele "Glasnost"-ului...?

SEMNE DE DEBREJNEVIZARE?

Discursul lui Krușciiov cu destalinizarea, rostit la congresul Partidului în 1956, a rămas mai bine de un an de zile secret față de marea masă a Uniunii Sovietice. Svonuri și șoapte au obișnuit lumea, în mod treptat, cu ideea că fostul dictator Stalin trebuia dărâmat pe bună dreptate. Iată că, la o distanță comparabilă cu discursul lui Krușciiov după moartea lui Stalin, sunt indicații despre un

proces asemănător, sub Mihail Gorbaciiov, cu privire la trecuta eră Brejnev.

Un fapt concret este reabilitarea poetului Vladimir Vysotsky, a cărui operă a fost oficial interzisă sub Brejnev și care a murit prematur, în 1980, la vârsta de 42 de ani. O singură poezie din cele peste 700 scrise de poet a văzut lumina tiparului. Motivul interdicției operei lui Vysotsky a fost "popularitatea" lui la tineret. Explicația a dat-o însuși poetul într-un vers: "...Au pornit război împotriva mea pentru că am rupt tăcerea..."--

Paul Quinn--Judge (coresp. CHR. SCI. MONITOR, 4 iunie 1987, p. 9) descrie o seară la "Casa culturală" din Moscova, arhiplină cu lume care a plătit \$4,60 intrarea ca să asculte, timp de două ore recitări din Vysotsky. "Vysotsky simbolizează prăpastia politică și socială care despărțea societatea de Kremlin în timpul regimului Brejnev (1964-82)"--comentează ziaristul nostru.

Schimbarea de ton și căutarea de țapi ispășitori-care pare să se cuprindă în campania de deschidere ("glasnost") lansată de Gorbaciiov-se poate observa din întrebări ca cele puse de audiența lui Vysotsky: "Care au fost inamicii lui [Vysotsky]? Vă rog să ni-i spuneți". La astfel de întrebări întreaga audiență aplaudă cu entuziasm.

Temele preferate dar controversate ale poetului sunt versuri de simpatie pentru deținuții politici în lagărele de muncă și satire caustice la adresa birocrăției. Dacă aceste poezii pot fi scoase de la naftalină înseamnă că "glasnost" îngăduie o primenire a atmosferei. Întrebarea se pune care sunt limitele acestei senzații de libertate și care-i va fi ritmul de desfășurare? Are Gorbaciiov consimțământul Biroului politic pentru reforme? Cunoscând sistemul de funcționare sovietic, forul suprem al Kremlinului trebuie să fi consimțit, în principiu, la reforme. Plenul Comitetului Central și Sovietul Suprem din Iunie, c. au aprobat ce li s'a cerut. Se pare însă că în sânul Biroului Politic încă se dispută înțelepciunea cu care ele sunt înfăptuite.

Yegor Ligacev, al doilea în rang în ierarhia Partidului, este mai circumspect și pledează pentru mai multă prudență. Timp de 20 de ani, până în 1983, Ligacev a fost ținut la periferie, în poziția de

șef regional în Siberia. În prezent, este recunoscut ca un element moderat-conservativ mai puțin dispus să critice greșeli trecute--inclusiv stalinismul. În ședințele de lucru ale Partidului este descris ca un reformator dar mai puțin dinamic și nerăbdător decât Gorbaciov. Calm și stăpân pe propria lui poziție, Ligacev nu ezită să ridice chestiunea "de ce atâta grabă?" Și totuși, atitudinea lui Gorbaciov primează. Dar, dacă locomotiva care trage PERESTROIKA (reforma lui Gorbaciov) s'ar întâmpla să piardă viteză sau să deraieze, elementele conservative s'ar grupa în jurul lui Ligacev. Este știut că cei doi au vederi diferite în privința delimitării termenului pentru funcționarii de partid. Gorbaciov a propus această reformă la care Ligacev s'a opus și părerea lui a triumfat.

Un alt aspect al reformelor este critica greșelilor din trecut. Vederile lui Ligacev sunt și aici moderate. "...Noi suntem împotriva prezentării istoriei noastre drept o serie de greșeli și desiluzii"--s'a pronunțat el într-o cuvântare recentă.

Mikhail Gorbachev
On tour in America?

KHROUCHTCHEV

Între timp, Gorbaciov și anturajul său mențin un tempo de activitate care nu cunoaște oprire. Se pare că a reușit să convingă Kremlinul că graba este esențială "...altfel pierdem." Programul de vizite în țările satelite, de întrevederi și de interviuri din cursul lunii Mai reflectează această grabă. Dar ea ne amintește și de un alt secretar general grăbit, Krușciov, cu trezeci de ani în urmă. Venind după Stalin, teoreticianul coexistenței era și mai sesațional. În deschiderea lui către Occident (oare am putea-o numi tot "glasnost"?) nu ascundea promisiunea "...we'll bury you!" (vă vom săpa mormântul) și nici amenințarea că Rusia sovietică va depăși standardul de viață american

în douăzeci de ani și că "în anul 1980 poporul ruso-sovietic va atinge stadiul de societate comunistă". Faptele din 1987 vorbesc în această privință....

Se spune că istoria nu se repetă pentru că fiecare epocă își are actorii și nuanțele ei. Este de remarcat însă că, în cazul Rusiei Sovietice, un factor esențial rămâne neschimbat. Atâta vreme cât Moscova este înglobată într-un imperialism în creștere orice reforme par să susțină și consolideze interesele acestui imperiu din ce în ce mai anacronic. Destalinizarea nu s'a atins de granițele imperiului. Și nici "glasnost" nu conține vreo notă discordantă în această privință. Nu-i decât praf în ochii spectatorilor. Occidentul admiră performanța Kremlinului și nu socotește potrivit să tulbure scenariul cu interferențe supărătoare ca Afganistanul, Angola, Nicaragua, Țările Baltice, Polonia și ceilalți sateliți est-europeni.

Or, ceea ce menține starea de tensiune și determină înarmarea, atât de costisitoare și amenințătoare în inima Europei, este tocmai absența unui tratat de pace cu Germania după 42 de ani de la terminarea războiului și continua dominație prin forță a celor șase națiuni din "Eastern Europe".

Cu sau fără "glasnost" la București, obiectivul principal al poporului român rămâne eliberarea de sub imperiul ruso-sovietic.

[IJS]

Patru decenii de la Planul Marshall

Inițiativa economică a secretarului de stat George Marshall, anunțată în discursul de la Harvard la 5 Iunie 1947, s'a înscris ca o dată crucială în istoria Europei occidentale. El propunea avansarea, ca împrumut, a 1/10 din bugetul federal american pentru refacerea țărilor europene. Epuizată fizic, ruinată material și demoralizată spiritual de ravagiile războiului, populația Europei de vest se găsea în ghiarele mizeriei și a haosului politic care favorizau penetrarea comunismului rusesc--noul stăpân al Europei de răsărit.

Obiectivul planului, exprimat în cuvintele secretarului Marshall, a fost "...să ajute la o acțiune de reconstrucție a lumii europene." Deci, era vorba de întreaga Europă--est și vest. Teama Moscovei, însă, că planul ar putea să tulbure dominația Rusiei Sovietice în "blocul comunist" în formație, a determinat o campanie furibundă împotriva lui și retragerea demonstrativă a delegației moscovite de la conferința care a urmat la Paris. De aci înainte cortina de fier a căzut și cele două jumătăți ale Europei au pornit pe drumuri diferite.

Trebuie notat că, Planul Marshall a fost facilitat de "Doctrina Truman." Cu trei luni înainte (12 Martie, 1947), președintele Harry Truman sguduise opinia publică americană, care înclina din nou spre izolare, susținând în mod curajos și clarvăzător, necesitatea de a ajuta "...popoarele libere în lupta lor de rezistență împotriva amenințării de subjugare de către minorități înarmate sau presiuni externe." Era vorba de Grecia și Turcia pentru care Președintele cerea Congresului american apropierea sumei de \$400 mill. în asistență. Deci, cei doi oameni de stat au anticipat legătura de interese care se deschidea

între cele două continente despărțite prin Atlantic și au afirmat rolul activ global pentru care America era pregătită și destinată.

Viziunea politică a lui George Marshall a sosit la moment oportun și a fost plantată în pământ roditor. Beneficiile planului au fost reciproce. "Cele \$13.3 bill. investite în curs de patru ani au fost mai mult decât dublu recuperate (many times over)..." (conform discursului rostit de secretarul de stat Shultz, Dept. of State, Wash., D. C., 26 Mai, 1987).

Capacitatea tehnologică a vest-europenilor și echipamentul modern obținut prin Plan au accelerat surprinzător ritmul de refacere și a îmbogățit experiența de cooperare care stă la baza Comunității europene de astăzi. Tot din acest plan, inițial economic, s'a cristalizat mai bine ideea unei lumi inter-atlantice ale cărei valori culturale și principii politice trebuiau apărate în fața agresiunii sovietice demonstrată în blocada Berlinului (1948-49).¹ Astfel s'a născut alianța militară a Atlanticului de Nord (NATO) care din Aprilie 1949 a rămas piatra unghiulară a sistemului de apărare occidentală.

Personalitatea marelui om de stat, a cărui Plan se aniversează la 6 Iunie, aparține micului număr de mari conducători militari, strategiști geniali și distinși diplomați--așa cum reiese din recentul volum de biografie: GEORGE C. MARSHALL: STATESMAN--1945-1959, New York: Viking Penguin, 1987, de Forrest C. Pogue (603 pp.).

¹In Memorile sale, Generalul Lucius Clay, comandantul forțelor americane în Europa, ne spune că, în fața blocadei, al 3 lea război mondial devenise inevitabil.

Trei opinii in problema Israelo-Arabă

Pentru a asigura cititorilor noștri o cât mai obiectivă prezentare a unui conflict de aproape 40 de ani și cu importante ramificații în sfera internațională, socotim potrivit să alegem opinii din trei surse diferite (vezi, WORLD PRESS REVIEW, 230 Park Ave., NY, July 1987, pp. 11-14).

Prima este din publicația londoneză Financial Times: Andrew Whitley, "Israel Torn Between Two Chariots" (Israel între două căruțe).

După ce arată că situația economică a statului Israel s'a stabilizat în ultimii doi ani,¹ autorul observă că în prezent, cea mai acută problemă este pacea, teritoriul și identitatea pe care a amânat-o mereu timp de două decenii."

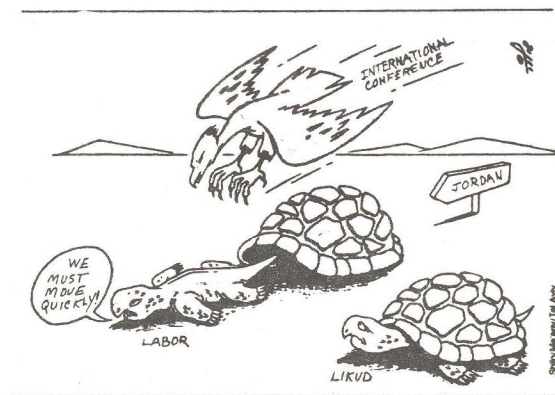
De fapt, cele trei noțiuni de mai sus sunt strâns legate una de alta. Pacea se poate obține numai prin retrocedare de teritorii cucerite în războiul din 1967--"West Bank" (Iordanul de vest) și Fâșia Gaza. Dilema cea mare însă este Ierusalimul, declarat "capitala eternă" a Israelului. La aceasta se adaugă noțiunea biblică de ERETZ ISRAEL, pe baza căreia s'au creat colonii israeliene în "Judea" și "Samaria". Dacă Israel ar continua ocupația teritoriilor cucerite în 1967, și-ar pierde caracterul de societate democratică din cauza discriminării impusă de starea de ostilitate față de cei 1.4 mil. de Arabi-Palestinieni.

A doua sursă este din KÖLNER STADT ANZEIGER; Peter Philipp, "Which Road to Peace?" (Care drum spre pace?) Köln, RFG, July 1987. Ziarul german analizează prospectele unei conferințe internaționale în problema Orientului mijlociu și diversele vederi asupra rolului ce l-ar avea ea.

¹ Inflația a scăzut de la 1,000% la 20%, exponentul de creștere anuală este cel mai ridicat din ultimii zece ani, iar cifra șomajului este de numai 5,7%.

După Izvestia, politica externă a Israelului s'a bazat pe principiul că "might makes right" (măsura dreptății este puterea), susținut de superioritate tehnologică și ajutor de la "aliatul strategic" de dincolo de ocean. Mai acuză Israelul de "agresiune, răpire de teritorii cu forța, alungarea locuitorilor băștinași de pe pământurile lor, acțiuni militare contra vecinilor și ignorarea deciziilor Națiunilor Unite."¹

Autorul crede că singura cale prin care conflictul Israelo-Arab se poate termina este o conferință internațională "...pe care Națiunile Unite au preconizat-o de ani de zile." Uniunea Sovietică se opune actelor de agresiune și apără principiile de drept internațional. (Aici s'ar putea adăuga: atunci când este vorba de alții și nu de Rusia Sovietică!) El mai este de părere că obligația Israelului de a evacua teritoriile ocupate în 1967 ca și dreptul Palestinienilor la auto-determinare trebuiesc împlinite fără nici o discuție. Conferința internațională va trebui să includă Uniunea Sovietică și Statele Unite și asta fără condiții. "Nu există alternativă la o conferință. Este singura leșire din impas."

¹ Este remarcabil cât de bine se potrivesc și se pot aplica aceste epitete la comportamentul Rusiei Sovietice față de țările învecinate ei.

Israel ar accepta o astfel de conferință cu un rol numai introductiv după care ar urma negocieri bilaterale cu fiecare țară arabă în parte.

Siria și PLO insistă pentru o conferință internațională care să oblige Israel să accepte toate rezoluțiile adoptate de către Națiunile Unite.

Iordania, în asociație cu o delegație palestiniană (fără PLO), favorizează o conferință internațională cu participarea celor cinci mari puteri plus țările arabe, părtașe la conflict. În caz că Siria ar refuza să participe la o astfel de conferință, Amanul este dispus să negocieze direct cu Israel.

Statele Unite au fost opuse la ideea unei conferințe internaționale din dorința de a ține USSR la distanță de afacerile Orientului mijlociu. De curând însă, desiluzionată de țările arabe, este gata să accepte conferința drept vehicul de pace.

Mai trebuie adăugat că opinia publică israeliană nu este unită în jurul ideii unei conferințe. Partidul Likud (de dreapta) repudiază conferința și este opus oricărei concesiuni teritoriale.

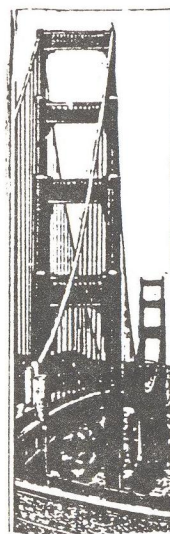

În concluzie, întrebarea pusă de Peter Philipp este potrivită: care-i drumul spre pace?

A treia versiune pe care am ales-o este din cotidianul IZVESTIA: A. Vasilyev, "Rx: A Conference" (RX: O conferință) Moscova, Iulie, 1987.

Autorul articolului începe cu un avertisment că Israel posedă arme nucleare și în curând, alte șase țări din regiune vor urma. Și atunci "...cine poate garanta că o confruntare gravă în Orientul Mijlociu nu va degenera într-un război nuclear?"

PODUL PORȚII DE AUR de la SAN FRANCISCO a împlinit 50 de ani!

Sărbătorirea acestui eveniment a atras zeci de mii de oameni între care cei mai mulți puneau piciorul pentru prima dată pe frumoasa punte peste strâmtoarea care leagă Oceanul Pacific cu Baia San Francisco.

Numele arhitectului Joseph B. Strauss este legat de această minunată construcție plină de armonie a unuia din cele mai frumoase poduri suspendate. Inaugurat la 27 Mai, 1937--șase luni după cel dintre San Francisco și Oakland--această perlă a artei arhitectonice trezește imaginația și entuziasmul trecătorilor.

Frumusetea unică a podului de aur constă în curba artistică a cablului care coboară, elegant, de la înălțimea turnurilor (746 de picioare de la nivelul apei) între care se întinde o punte puțin boltită, lungă de peste 4200 de picioare. La acestea se mai adaugă culoarea portocalie și ceața misterioasă care învâluie adeseori puntea și trecătorii.

Strâmtoarea propriu zisă trebuie să fi fost observată de către Francis Drake, primul explorator al regiunii (1579) dar numele "Poarta de aur" i-a fost dat de către John Frémont și a devenit popular odată cu "goana după aur" (Gold Rush) de pe la mijlocul secolului trecut. Chiar și astăzi vizitatorii curioși iau drumurile de dincolo de pod, călcând pe urmele pasionaților căutători de aur, a căror barăci părăginite și grote abandonate sunt presărate de-alungul soselelor mai periferice.

În prezent,, Poarta și Podul de aur mai oferă acces spre vastele culturi de viță de vie și vinării bogate începând cu Napa, la câteva zeci de mile de pod. Ospitalitatea producătorilor de vinuri este renumită prin probele pe care le oferă cu generozitate vizitatorilor amatori. E greu să traversezi această regiune fără să fii cucerit și încălzit de calitatea "vinurilor de California" iar la înapoiere fără să simți o deosebită delectare trecând din nou peste Podul de aur și absorbind priveliștea unică a orașului San Francisco văzut de pe el.

ZECE MAI

in California de nord

Aniversarea independenței României, declarată în ședința Parlamentului român acum 110 ani, a fost comemorată la Casa Română & Capela (Oakland, CA) în seara zilei de sâmbătă, 9 Mai, 1987.

Maestrul de ceremonii, Mihai Olteanu, a deschis programul cu introducerea vorbitorului Traian Lalescu, care a subliniat faptele istorice legate de această zi și însemnătatea lor pentru România de astăzi din nou robită de "colosul de la răsărit" și de ideologia lui marxist-leninistă. Programul a continuat cu o recitare bine aleasă și plină de efect de Nicolae Cazacu, după care a urmat muzică și petrecere cu dans și tombolă.

Ținem să exprimăm sincere mulțumiri tuturor participanților pentru plăcuta atmosferă românească din această seară și, în mod special, următorilor: D-șoara Adriana Scurtu (donație generoasă la intrare), Aurica Hoadrea, Rodica Acatrinei, Milena Lalescu (donația și gătitul de sarmale), Iulian Nun (ajutor la bar), Nicu Stisenco (muzică și lumina electrică), fam. Acatrinei, Bacos, Lalescu și Smultea (donații de obiecte pentru tombolă).

Folosim această ocazie ca să mulțumim fam. Victor Acatrinei și tânărului Emil Matei pentru contribuția recentă de câte \$20 pentru noua draperie la scena din sala mare.

SIMPOZION LA CASA ROMÂNĂ

Ca și în anii trecuți, Casa Română & Capela a organizat un SIMPOZION pe o temă care nu poate fi abordată în țările comuniste dar care are un efect profund asupra vieții indivizilor și a societății de sub tirania comunistă.

Deci, la 6 iunie 1987, a avut loc simpozionul al 5-lea pe tema: "Lagăre de concentrare și alte forme de represiune politică în țările comuniste".

Comunicările au fost prezentate de către membrii comunității românești din regiune și Dr. Constantin Sporea din R.F.G. ca invitat.

Temele expuse participanților au fost:

- (1) "KOLYMA - - insula de exterminare din arhipelagul Gulag" de Dl. Mihai Olteanu (coordonatorul simpozionului).
- (2) "Lagărele de concentrare în zona sovietică a Germaniei" de dr. Constantin Sporea
- (3) "Represiunea politică în Yugoslavia" de dr. Simon Speriosu
- (4) "Represiunea politică în Polonia lui Jaruzelski" de dr. Ilie Smultea

Toate expunerile menționate au fost la înălțime; rând pe rând au fost prezentate participanților fapte și informații din surse bine documentate care au contribuit la originalitatea lucrărilor și au revelat brutalitatea incredibilă a dictaturilor proletare.

Audiența a putut astfel să afle că în Kolyma (nord - estul Siberiei) și-au dus viața în condiții subumane și au fost exterminați în final circa 3.5 mil. deținuți politici, între anii 1927 și 1968.

Acordul de la Potsdam, care între altele permitea Uniunii Sovietice să înființeze lagăre în Germania de Est pentru deținuții nazisti, a permis ca în aceste lagăre să fie deținuți dizidenți nefasciști dar liberi cugetători. În Yugoslavia lui Tito au fost înființate lagăre pentru populația germană din această țară, pentru chiaburi ca și pentru dizidenții din sânul Partidului.

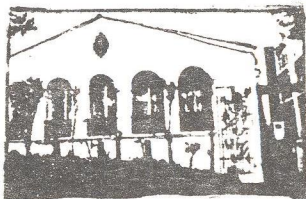
Referitor la situația din Polonia a fost evocat fenomenul "Solidarnost"--unic în istoria lumii comuniste și în special a fost prezentată figura eroică a preotului martir Jerzy Popielusko.

Vorbitorii au răspuns competent la toate întrebările puse de participanți; chiar dacă participarea nu a fost masivă, ținând seama de interesul manifestat de cei prezenți și de calitatea expunilor, simpozionul a fost o reușită.

Traian Lalescu

Administrator nou la CRC

La ședința Consiliului de administrație CRC din 15 Feb. 1987, s'a hotărât numirea lui Traian Lalescu în funcțiunea de administrator al Casei Române & Capela începând de la 1 Iulie 1987.

Conform statutelor, această numire se face pentru un an, cu posibilitatea de reînnoire până la maximum cinci ani. În schimbul unui modest apartament (două camere, bucătărie și baie) administratorul este responsabil de buna întreținere a clădirii, programarea sălii, primirea oaspeților și de tot ce se petrece în clădire.

Ținem să exprimăm sincere mulțumiri familiei Vasile și Rodica Ranga pentru efortul depus la buna gospodărie în serviciul organizației, timp de patru ani și jumătate cât au locuit la CRC, împreună cu cei doi copii--Luki și Radu--care au urmat cursuri de Școală elementară la excelenta ST. PAUL'S SCHOOL de alături.

A fost o perioadă în care s'au realizat anumite îmbunătățiri pe bază de muncă voluntară. Intre altele, curtea clădirii a fost transformată în pajiște și grădină de roșii--ideea lui Vasile. Recolta de anul trecut a fost frumoasă și îmbelșugată; din păcate, anul acesta roșiile n'au mai împodobit marginile grădinii iar iarba și-a pierdut culoarea sănătoasă din cauza secetei.

Traian Lalescu a fost ales membru în Consiliul de administrație la începutul acestui an și va sta la CRC, împreună cu soția Milena și cei doi copii, Alexandru (5 ani) și Olivia (3 1/2). Traian este economist și va pune cunoștințele lui în slujba Casei Române & Capele. Ii urăm deplin succes!

(C. de A)

Ceea ce se agonisește cu greu durează mai mult; cine a muncit din greu să agonisească un bun este mai prudent cu el decât cel care l-a moștenit de-a gata. [din Colton]

CALENDARUL

PICNICUL ANUAL - Duminecă, 26 Iulie - 10 a.m. - 4 p.m.

Kncwland Park & Zoo - Oakland

MUNCA VOLUNTARĂ LA CRC - în cursul lunii AUGUST

mai ales sâmbăta. (Pentru detalii, tel.(415) 832-9480)

URMĂTORUL SERVICIU RELIGIOS - în ultima duminică

din luna August

NOTE: Copies of Dr. Anton Crihan's book ROMANIAN RIGHTS TO BESSARABIA ACCORDING TO CERTAIN RUSSIAN SOURCES still available at \$5 plus postage (\$1) from CRC Library.

Răspunsul la

"FAZA A DOUA CRC",

cu privire la transformările și adăugările anunțate prin recenta scrisoare-apel, este pozitiv și entuziast deși, majoritatea celor care sperăm că au primit scrisoarea n'au răspuns încă. Având în vedere că ne găsim în perioada vacanțelor, socotim nimerit să amânăm observațiile concluzive până în Septembrie. Un proverb românesc spune că "toamna se numără bobocii".

Intre timp, Consiliul de administrație CRC exprimă sincere mulțumiri și va adresa note personale celor care au răspuns cu promptitudine și încurajare. Iată un exemplu de răspuns: "Prin aceste randuri Vă doresc sănătate și succes la lucrările pe care le faceți pentru acei PATRIOTI care scapă de jugul comunismului și mizeria care a dat peste țara noastră....

Văzând că aveți greutăți financiare am decis de a mă lipsi de nevoile pe care le aveți și a deveni membru FONDATOR dacă nu e prea târziu.... Vă trimit ca început suma de \$300 și diferența după ce primesc confirmarea".

"Cu stimă și credință, A. Docan " [San Francisco]

Suntem înclinați să credem că, prin ajutorul lui Dumnezeu, proiectul de a ridica standardele centrului nostru cultural Casa Română & Capela are perspective bune de realizare.

Cecurile primite vor fi încasate și depuse într-un cont special, rezervat pentru "Faza 2^a CRC".

[IJS]

P.S. Cu ocazia expedierii Buletinului curent vom trimite și scrisoarea-apel la prietenii noștri din afara Californie de Nord.

INITIATIVA luată acum trei luni, în legătură cu draperiile noi în sala cea mare CRC, continuă. Intreruperea se datorește faptului că principalul actor și membru fondator CRC, Rodica Acatrinei, a fost în vacanță și într-o călătorie de mai multe săptămâni. "Welcome back to Rodica & Victor!"

Acknowledgments

"We make a living by what we get, but we make a life by what we give." [Winston Churchill]

CRC WELCOMES its latest FOUNDING MEMBER

Valerie KALMAN

(Long-time friend of CRC
UC-B microbiologist & San Francisco resident)

Special Greetings also to 2 New ASSOCIATES

Dr. J. Babac (NY)

&

Mirun Lungu (CA)

We continue to invite others to join CRC (regular voting membership, \$60/yr [\$5/mo.]; associate membership, \$12/yr. We must increase our membership pledges by \$75/month to continue to meet the regular \$532 mortgage payment until March 1993 either by an increase in initial founder \$100 loan units or in the no. of members.

OUR GRATITUDE ALSO to May-June Contributors & Volunteers

GOLDEN BOOK

Antonio Docan (May 10)--\$100
Ioan & Elena Sonero..... 20

Symposium Pizza Lunch

Simon Speriosu.....20
Ilie Smultea.....10
Others..... 5

Hall Maintenance Volunteers

Max Bujor & Ion Pizdrin
Milena Lalescu

Library : Mr. & Mrs. Olteanu, Sr.

Hospitality Supplies

30-cup elec.percolator:
Frances Ocneanu

hotpot,blankets,pillow
Judy Smultea

styrofoam cooler--
Adele Sporea

See "Spicuiuri dela CRC"
for additional donations

And to keep in mind those members who month after month contribute to CRC's very existence, see the Roster of members on p. 71. A key to the asterisks (*) follows:

*Memb.qualified to vote by Res.#6 A/O 1/87 (\$60/yr)
**Founders w/min. 2 init.\$100 units & paying \$10+/mo.
***Founders w/min. 5 units & paying \$25-\$75/mo.

CRC couldn't exist without YOU!

Buletinul CR Welcomes NEW SUBSCRIBERS

Barbu Demian Nikolai Moraru
Miron Lungu Adrian Scurtu
Ioan Soneru

And THANKS THOSE Who Renewed (May/June)

Liviu Bacos Traian Lalescu
Alexandrin Isac Nicolae Novac
Cecilia Jordan Ilie Racoveanu

We remind those who haven't already done so, to renew. PRINTING COSTS more than DOUBLED in March (\$467 for 425 cyps vs. \$217 for 400 cyps in Dec.) Your bulletin secretary is gradually instigating a system to indicate subscription expiration date or year on bulletin labels, so please check.

CRC is GRATEFUL to its PATRON DONATORS who covered publication costs last quarter

Dr. Victor Apostolescu (\$55) Gheorghe Isac (\$20)
Our Editor-in-Chief (\$200)

BUL. CR Welcomes its 1st ADVERTISER

IOAN PIZDRINT
AMERICAN EXPRESS PLUMBING
NATURAL GAS AND WATER

14975 WILEY ST.
SAN LEANDRO, CA 94579
TEL. (415) 352-4892

P.O. BOX 20801
CASTRO VALLEY, CA 94546

CRC has decided its professional/business community and BULETINUL CR might derive mutual benefit & provide a service for its refugee population in No. Calif. by reserving a page or two at the back of our publication for the display of member/supporter "business cards." (A nominal donation-charge of \$20/yr [issue] has been suggested, with advertising space limited to preserve the noncommercial purpose of CRC & its journal. Readers wishing to participate should submit their business cards or facsimile to "ATTENTION Buletinul CR Advertising, 124 Montecito, Oakland, CA 94610."

nce upon a time,

long, long ago, we had what we thought was a very good idea, which was: Why not ask our own readers to help us find NEW readers? Heavens no! said wiser heads than ours (we were very new at this kind of thing), that's just plain asking too much of ANYBODY. Oho, we answered, but our readers AREN'T just anybody, and we can't broadcast invitations like mass-circulation magazines and take on anyone who answers. No, the people we must look for are people very much like the readers we already have--people with similar ideas and outlook, tastes and values--the very ones, it seems logical to assume, who are much better known to YOU than to us, because they are your friends and relations and business/professional associates, etc. And lo these many years we have asked our readers to rrrriipp out a subscription form (similar to the one enclosed) and use it to introduce some worthy friend to CRC and to BULETINUL CR--give it to him with your recommendations, or use it to send an introductory gift subscription. And you have: many of you have done this simple but invaluable favor for us (some of you many, many times!). Without that kind of help from you, BULETINUL CR could never have become what indeed it has become--one of the most influential Romanian-American publications here and abroad. Influence someone YOU know today. As we so often say, just use the enclosed form and envelope today!

1987 - CRC

ALENDAR

SUMMER 87

July 26

Sunday

ANNUAL PICNIC

Bring your picnic baskets
Invite your friends
MITITEI & Bar available

Traditional TOMBOLA

VOLLEYBALL (Join a team)
Badminton available too.

ZOO for children

Short Religious service

Directions: Highway 580
Exit 98th Ave

Knowland
Park
OAKLAND

10 a.m. -

4 p.m.

11 a.m.

AUGUST

Every
Saturday

CRC VOLUNTEER WORK MONTH

It's time to join together to put
our ROMANIAN HOME in shape.

Enjoy your fellow Romanian-
Americans while you clean,
paint & do some repairs.

For Details, call (415) 832-9480
or 834-8558.

CRC

9 - 5

Aug. 30

HOLY RESURRECTION
ROMANIAN ORTHODOX PARISH
Religious services

Coffee time following
Pot-luck luncheon

CRC BOARD MEETING
(All members welcome)

11 a.m.

CRC

2 p.m.

CASA ROMANA & CAPELA, INC. - (ROMANIAN HOME & CHAPEL)
124 Montecito Avenue, Oakland, California 94610 [Tel:(415)834-8558]
- A non-profit organization under the laws of the State of California -

THE FOUNDERS

*Clara & Victor Acatrinei
*Liviu Bacos
Ioan & Virginia Balaci
***Alexander Blaga
*Remus N. Bretoi
*Maximilian Bujor
*Valer Bursan
**Alexander Burz
*Nicolae Cazacu
**Ion & Stela Cepoi
Margareta Cismaru
†Eugen Coban
George Costache
†George Dănulescu
Dan C. Didescu
Nicolae Dimitriu
John Dumitru
Mircea Gorenuc
Sorin Issvoran
**Angela Jonescu
***Fam. George Jordan†
*Emeric Kalman
*Valerie Kalman
Peter Romeo Malattia
Ottilia Bria Malattia
Niculae Moisidis
*John V. & Ilse Moldovan
***Frances R. Ocneanu
***Traian Ocneanu
**Nick & Ana Olar
**Anca & Mihai Olteanu
**Alexander Părvu, Jr.
*Rodica & Vasile Ranga
**Mircea Rațiu
*John Simicin
Ioan D. Sirbu
***Ilie J. Smultea
***Judith Clark Smultea
*Simon & Doina Speriosu
Ionel Spinu
Elena Stamatescu-Greavu
Eugen Stoia
*Leon Vasu

MEMBERS

Samoila Bera
Corneliu Constantinescu
*George Dicu
*Traian Lalescu
*Ion & Maria Manea-Manoliu
*Octavian Papes
Constantin Pavel
*Ion Pizdrint
*Mihai & Anca Stănescu
*Corneliu Stan
*Anton Szgalov

Associates

Florian & Emilia Altan
J. Boboc
Miron Bonca
Tiberius St.Ciorogariu
Flaviu Cristian
George Cristoveanu
Gheorghe Dan
Antonio Docan
John Făgărașan
Dionisie Ghermani
Dan Ghiocel
Traian Golea
Toma Hentea
Dumitru & Florica Ichim
Alexandrina & Gh.Isac
Ladis K.D. Kristof
Silvia Prodan Lange
Miron Lungu
Ion & Constanța Moșoiu
Nicolae Novac
Mary Patroan
Ilie Racoveanu
Jens Reuter
Paul Sebastian
Ana Simpson
Constantin Sporea
Mircea & Irene Tăntănescu
Louis Tandi
Georgia Tennyson
Nicolae Turcan
Ovidiu Vuia

Board of Directors

Remus N. Bretoi
Maximilian Bujor
Nicolae Cazacu
Traian Lalescu
Mihai Olteanu, Jr.
Ilie J. Smultea
Simon Speriosu

President
Ilie J. Smultea

1st Vice Pres.
Mihai Olteanu, Jr.

2nd Vice Pres.
Simon Speriosu

Rec. Secy, Pro Tem
Traian Lalescu

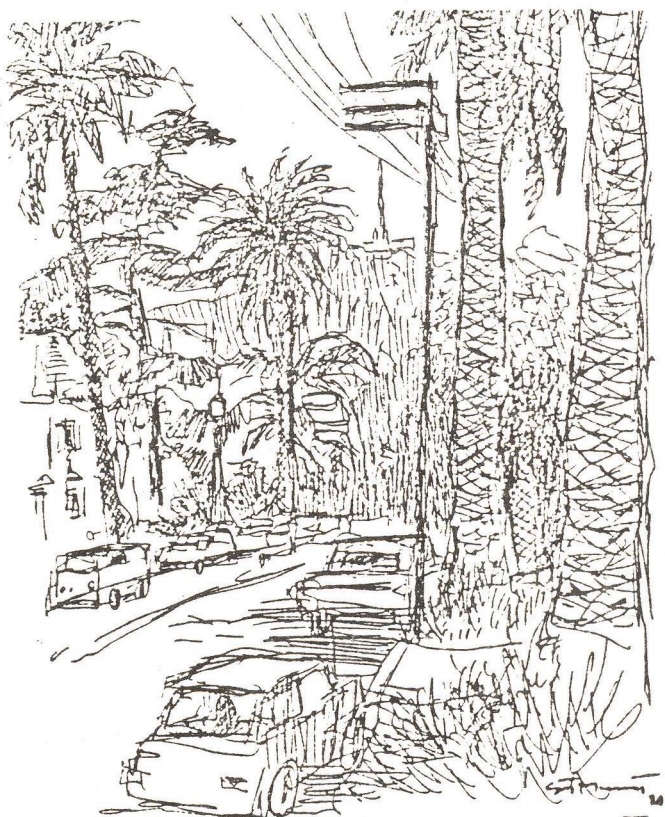
Corr. Secy Pro Tem
Judith C. Smultea

Treasurer
Judith C. Smultea

General Mgr., Prop
Traian Lalescu

SPECIAL ACKNOWLEDGMENT to

Unirea dela Vest Society of
The Union & League of Romanian Societies of America &
Holy Resurrection Romanian Orthodox Parish

SAN FRANCISCO

Desemn in penita de St. Munteanu

